

PASŪTĪJUMS: Līgums Nr. 2017-VIDE/813-02

PASŪTĪTĀJS: Riebiņu novada dome
Saules iela 8, Riebiņi, LV-5326

IZPILDĪTĀJS: SIA „Firma L4”
Jelgavas iela 90, Rīga, LV-1004

**Riebiņu novada teritorijas plānojuma
2012. – 2024. gadam īstenošanas
ietekmes uz vidi monitoringa Ziņojums
2017. gada decembris**

Rīga, 2017

SATURS

Riebiņu novada teritorijas plānojuma 2012. – 2024. gadam īstenošanas ietekmes uz vidi monitoringa ziņojums	4
Saīsinājumi	18
Ievads	19
1. Normatīvie akti	20
2. Sasaiste ar citiem attīstības plānošanas dokumentiem	31
3. Riebiņu novada teritorijas plānojums 2012. – 2024.gadam raksturojums	34
4. Prognozētās ietekmes uz vidi plānošanas dokumenta īstenošanas procesā	35
5. Ar plānošanas dokumenta īstenošanas saistītie vides aspekti, tos raksturojošie indikatori.....	38
6. Monitoringa rezultātu apkopojums.....	39
6.1. Atmosfēras gaisa kvalitāte	39
6.2. Trokšņa līmenis.....	40
6.3. Virszemes ūdens kvalitāte.....	40
6.4. Notekūdeņu attīrīšana un paliekošais piesārņojums.....	41
6.5. Pazemes ūdens kvalitāte un kvantitāte	44
6.6. Riska objekti un teritorijas	47
6.7. Degradētās teritorijas	49
6.8. Atkritumu saimniecība	49
6.9. Derīgie izrakteņi	50
6.10. Meži un purvi	52
6.11. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas	53
6.12. Ainavas.....	53
6.13. Lauksaimniecībā izmantojamās zemes.....	54
7. Priekšlikumi.....	55
8. Secinājumi	56

RIEBIŅU NOVADA TERITORIJAS PLĀNOJUMA 2012. – 2024. GADAM ĪSTENOŠANAS IETEKMES UZ VIDI MONITORINGA ZIŅOJUMS

Plānošanas dokumenta un monitoringa ziņojuma izstrādātājs, kontaktinformācija:

Riebiņu novada dome, Reģ. Nr. 90001882087, adrese: Saules iela 8, Riebiņi, LV - 5326, tālr. +371 26336395, e-pasts: inese.jakovele@riebini.lv.

Plānošanas dokumenta monitoringa Ziņojumu Riebiņu novada domes uzdevumā izstrādājusi **SIA "Firma L4"**, Reģ. Nr. 90009682011, adrese: Jelgavas iela 90, Rīga, LV – 1004, tālr. +371 67500180, e-pasts: firmaL4@L4.lv

Monitoringa priekšmets	Plānošanas dokumenta/ SIVN uzdevumi, plānotais stāvoklis/ normatīvos aktos noteikts	Rezultāti, situācijas raksturojums	Komentāri
Vides (dabas) faktori			
Atmosfēras gaisa kvalitāte	<ul style="list-style-type: none"> • Nodrošināt gaisa kvalitāti atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajām prasībām; • Palielināt energoresursu efektīvu un racionālu izmantošanu; • Realizēt energoefektivitātes paaugstināšanas un ēku energoefektivitātes uzlabošanas projektus; • Veicināt neefektīvu un novecojušu sadedzināšanas iekārtu nomaiņu individuālajā apkurē ar vides prasībām atbilstošākām iekārtām; • Samazināt SEG emisijas; • Palielināt energoefektivitāti un atjaunojamo energoresursu izmantošanu; • Īstenot investīciju projektus. 	<p>Regulāri gaisa kvalitātes mērījumi Riebiņu novadā netiek veikti, taču, izvērtējot autotransporta un pārvadājumu pa dzelzceļu intensitāti, kā arī stacionāro objektu radīto izmešu apjomus salīdzinājumā ar Latvijas pilsētu pašvaldībām, kurās gaisa kvalitāte tiek kontrolēta, var secināt, ka novada gaisa piesārņojuma avotu ietekme uz gaisa kvalitāti ir nenozīmīga. Plānošanas dokumenta laikā reģistrētos datus nevar salīdzināt, jo ir palielinājies piesārņojošo vielu emisiju ražojošo iekārtu skaits. Likumsakarīgi, ka ir pieauguši arī emisiju apjomi.</p> <p>Plānošanas dokumenta laikā pašvaldībā īstenoti šādi projekti, kas tieši ietekmē gaisa kvalitāti pozitīvi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2012. gadā tika realizēts projekts "Atjaunojamo energoresursu pielāgošanas iespējas Latgales reģionā, Utenas apriņķī un Paņevežas apriņķī", kura rezultātā 	<p>Plānošanas dokumenta izvērstāku īstenošanas ietekmes uz vidi izvērtējumu skatīt monitoringa Ziņojuma paskaidrojuma rakstā.</p>

		<p>tika veicināta alternatīvas enerģijas avotu izmantošana un popularizēšana, kā arī esošo enerģijas avotu aizvietošana esošajās apkures un apgaismes sistēmās.</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2012. gadā realizēts projekts “Riebiņu novada Sīļukalna pagasta pārvaldes, kultūras nama un pamatskolas katlu mājas modernizācija”, kura ietvaros tika veikta katlu mājas modernizācija ar mērķi samazināt siltumnīcefekta gāzu emisiju, esošās apkures iekārtas, kura ražo siltumenerģiju, patērējot akmeņogles, aizstāja ar jaunu moduļa tipa katlu māju. • 2014. gadā tika realizēts projekts “Kompleksu risinājumu ieviešana siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai Riebiņu vidusskolas ēkā”, kura rezultātā tika veikta enerģijas patēriņa samazināšana apkures un apgaismojuma nodrošināšanai Riebiņu vidusskolā, uzsākot arī siltumenerģijas ieguvu no atjaunojamiem energoresursiem, kopumā sekmējot siltumnīcefekta gāzu emisijas samazināšanos. <p>Riebiņu novada dome 2016. gadā veica termogrāfisko apsekošanu un energoauditu trim pašvaldības ēkām - Riebiņu novada administratīvās ēkas Saules ielā 8, Riebiņos,</p>	
--	--	--	--

		Riebiņu pagastā; Sīļukalna kultūras nama Latgales ielā 1, Sīļukalnā, Sīļukalna pagastā, Riebiņu novadā; Sociālās dzīvojamās mājas Skolas ielā 8, Stabulniekos, Stabulnieku pagastā, Riebiņu novadā.	
Trokšņa līmenis	<p>Ievērot Ministru kabineta 2014. gada 7. janvāra noteikumos Nr.16 "Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība" noteiktās prasības un nepieļaut robežlielumu pārsniegšanu.</p>	<p>Plānošanas dokumenta laikā trokšņa līmeņu mērījumi pašvaldībā nav tikuši veikti. Joprojām transporta un ražošanas radītie trokšņa līmeņi Riebiņu novadā ir zemi. Augstāki tie ir dzelzceļa un autoceļu tuvumā, bet tā kā Plānošanas dokumenta īstenošanas laikā novadā nav būtiski pieaugusi transporta intensitāte, nav mainījies transporta infrastruktūras izvietojums un nav pieaudzis iedzīvotāju skaits, var secināt, ka trokšņa līmeņi nepārsniedz iepriekš vērtētos trokšņu līmeņus, tādejādi arī nepārsniedzot MK 2014. gada 7. janvāra noteikumos Nr.16 "Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība" minētos robežlielumus. Riebiņu novadā nav arī saņemtas sūdzības no iedzīvotājiem par trokšņu radītiem traucējumiem. Līdz ar to var secināt, ka būtisku izmaiņu nav un Plānošanas dokumentam ir bijusi neitrāla ietekme uz trokšņa līmeni Riebiņu novada teritorijā.</p>	<p>Plānošanas dokumenta izvērstāku īstenošanas ietekmes uz vidi izvērtējumu skatīt monitoringa Ziņojuma paskaidrojuma rakstā.</p>
Virszemes ūdens kvalitāte	<ul style="list-style-type: none"> • Uzlabot un nodrošināt virszemes un pazemes ūdens kvalitāti; • Sasniegt upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas plānos izvirzītos vides kvalitātes mērķus; 	<p>Saistībā ar virszemes ūdens kvalitāti īstenoti šādi projekti: 2014. gadā tika īstenots projekts „Pilsētu dīķu ekoloģiskā stāvokļa atjaunošana Latvijas un Lietuvas pierobežas pašvaldību teritorijās”, kura ietvaros tiks izstrādāts tehniskais projekts Riebiņu parka dīķu un Feimankas</p>	<p>Plānošanas dokumenta izvērstāku īstenošanas ietekmes uz vidi izvērtējumu skatīt monitoringa Ziņojuma paskaidrojuma rakstā.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Novērst ūdensobjektu eitrofikāciju; • Ievērot Ministru kabineta 2002. gada 12. marta noteikumos Nr.118 "Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti" noteiktās prasības un nepieļaut robežlielumu pārsniegšanu. 	<p>upes dīķa tīrīšanai un iegādāts aprīkojums Riebiņu parka labiekārtošanas darbiem.</p> <p>2013. gadā tika īstenots projekts "Zivsaimnieciskās ekspluatācijas noteikumu izstrāde Riebiņu novada ūdenstilpnēs", kura ietvaros tika veicināta zivsaimniecības attīstība Riebiņu novadā, izstrādājot zivsaimnieciskās ekspluatācijas noteikumus Eikša, Kaučera, Lielā Kurtaša, Lielā Salkas, Mazā Salkas un Salmeja ezeriem.</p> <p>2013. gadā tika īstenots projekts „Zivju resursu krājumu pavairošana Riebiņu novada Rušonas pagasta Kategradas ezerā”,</p> <p>2014.gadā tika īstenots projekts „Zivju resursu krājumu pavairošana Riebiņu novada Rušonas pagasta Eikša ezerā”.</p> <p>2015. gadā tika īstenots projekts Zivju resursu atražošanas pasākumu īstenošana Riebiņu novada Kategrades un Bicānu ezeros.</p> <p>2016. gadā tika īstenots projekts "Zandarta mazuļu iegāde un ielaišana Riebiņu novada Salmeja ezerā, Kaučera ezerā un Jāšezerā”.</p> <p>2016. gadā tika realizēts projekts „Dabas aizsardzības plānu izstrāde dabas liegumiem "Rušonu ezera salas" un "Lielais Pelečāres purvs", un dabas aizsardzības plāna aktualizēšana dabas liegumam „Jašas-Bicānu ezers””.</p> <p>Ar Zivju fonda atbalstu 2017. gadā ir realizēti projekti „Zivju resursu pavairošana un atražošana Riebiņu novada Bicānu, Kategradas ezeros un Jāšezerā” un „Zivju</p>	
--	---	--	--

		<p>resursu pavairošana Riebiņu novada Rušona ezerā”.</p> <p>Projektu ietvaros tika veikta 5-20 g – 25 000 gabalu līdaku mazuļu iegāde un ielaišana novada ūdeņos Bicānu ezerā – 12 000 gab., Jāšezerā – 5000 gab., Kategradas ezerā – 8000 gab, un 2-5 g 50 000 gabalu zandartu mazuļu iegāde un ielaišana Rušona ezerā.</p> <p>2014. gadā tika īstenots projekts „Ūdenssaimniecības attīstība Riebiņu novada Riebiņu ciemā II kārtā”, kura ietvaros tika veikta ūdensapgādes kvalitātes uzlabošana, notekūdeņu savākšanas kvalitātes uzlabošana, ūdensapgādes pakalpojumu pieejamības paplašināšana, notekūdeņu savākšanas pakalpojumu pieejamības paplašināšana. Īstenotais projekts sekmējis kvalitatīvāku notekūdeņu attīrīšanu, līdz ar to ilgtermiņā pozitīvi ietekmējot virszemes ūdens kvalitāti.</p> <p>Lai virszemes ūdens kvalitāti uzlabotu, Riebiņu novada teritorijā jāturpina investēt finanšu līdzekļus ūdenssaimniecības projektu realizēšanā (NAI rekonstrukcijās), lai nodrošinātu efektīvu notekūdeņu attīrīšanas iekārtu darbību, kā tas pašlaik, piemēram, nav Kastīres ciemā, Bašķu ciemā u.c. Plānošanas dokumenta SIVN tika minēts, ka Silajāņu un Sīļukalna pagastos ir nepieciešama risināt NAI būvniecību, bet līdz šim brīdim tā nav veikta. Savukārt Stabulnieku pagastā, kopš 2015. gada</p>	
--	--	---	--

		<p>remontdarbiem attīrītā notekūdens kvalitāte ir uzlabojusies.</p> <p>Kopumā virszemes ūdens kvalitātei Riebiņu novada teritorijā ir tendence pakāpeniski uzlaboties, jo tiek realizēti ūdenssaimniecības projekti, kas nodrošina augstāku novadīto notekūdeņu attīrīšanas pakāpi, līdz ar to samazinot ietekmi uz virszemes ūdens kvalitāti.</p>	
<p>Notekūdeņu attīrīšana un paliekošais piesārņojums</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nodrošināt un uzlabot ūdenssaimniecības pakalpojumus; • Nodrošināt centralizētas un decentralizētas kanalizācijas sistēmas notekūdeņu un ar tiem saistīto atkritumu savākšanu un utilizēšanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām; • Nodrošināt notekūdeņu attīrīšanas kvalitāti līdz noteiktajam robežvērtībām; • Uzlabot darbojošos NAI efektivitāti. 	<p>Kopējais attīrītais un apkārtējā vidē novadītais notekūdeņu daudzums no 2012. līdz 2016. gadam ir mainīgs robežās no 38,4 līdz 86,2 tūkst.m³/gadā. Tas liecina, ka Plānošanas dokumenta laikā novadītais notekūdeņu daudzums ir palicis tikpat kā nemainīgs un nav novērota tendence uz turpmāku notekūdeņu samazinājumu, līdz ar to var spriest, ka Plānošanas dokumentam ir bijusi neitrāla ietekme uz novadīto notekūdeņu daudzumu.</p> <p>2014. gadā tika īstenots projekts „Ūdenssaimniecības attīstība Riebiņu novada Riebiņu ciemā II kārtā”, kura ietvaros tika veikta arī notekūdeņu savākšanas kvalitātes uzlabošana un notekūdeņu savākšanas pakalpojumu pieejamības paplašināšana. Īstenotais projekts sekmējis kvalitatīvāku notekūdeņu attīrīšanu, līdz ar to ilgtermiņā pozitīvi ietekmējot virszemes ūdens kvalitāti. Būtiski turpmākā Plānošanas dokumenta laikā ir uzlabot esošo NAI darbības efektivitāti (rekonstrukcija) vai veikt jaunu būvniecību, lai paaugstinātu attīrīto notekūdeņu kvalitāti un</p>	<p>Plānošanas dokumenta izvērstāku īstenošanas ietekmes uz vidi izvērtējumu skatīt monitoringa Ziņojuma paskaidrojuma rakstā.</p>

		<p>NAI darbotos atbilstoši to notekūdeņu uzņemšanas jaudām.</p>	
<p>Pazemes ūdens kvalitāte un kvantitāte</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Veicināt ilgtspējīgu un racionālu ūdens izmantošanu; • Uzlabot ūdenssaimniecības infrastruktūru, lai samazinātu zudumus no tīkliem; • Nodrošināt dzeramā ūdens kvalitāti; • Nodrošināt atbilstošu dzeramā ūdens attīrīšanu. 	<p>Saskaņā ar Daugavas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānu 2016. – 2021. gadam (2015.gadā) iekļautajam vērtējumam pazemes ūdeņu ķīmiskā kvalitāte novadā ir laba un Plānošanas dokumenta laikā ir novērojams ūdens ņemšanas samazinājuma tendence. Ūdens patēriņa samazinājumam var būt vairāki iemesli, kā infrastruktūras uzlabošanās, novēršot ūdens zudumus centralizētajā ūdensapgādes sistēmā, iedzīvotāju daudzuma samazināšanās novadā, utml.</p> <p>Plānošanas dokumenta laikā īstenoti projekti, kas pozitīvi ietekmē ūdens kvalitāti un kvantitāti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ūdenssaimniecības projekta ietvaros ierīkoti jaunie urbumi (“Riebiņi 3” un “Riebiņi 4”) un pieslēgti atdzelzošanas stacijai. Ūdenssaimniecības projektos atdzelzošanas iekārtas ir uzstādītas arī Galēnos, Gaiļmuižā, Kastīrē un Sīļukalnā. Plānošanas dokumenta laikā atdzelzošanas iekārtas ir ierīkotas arī Stabulnieku, Bašķu un Silajāņu ciemos, kur iepriekš dzeramajā ūdenī, kas iegūts no pazemes ūdeņiem ir paaugstināts dzelzs saturs. • 2016.gadā īstenots projekts, kura ietvaros par novada līdzekļiem Riebiņu ciematā tika uzstādīti ūdensmērītāji, kuri aprīkoti ar radio moduļiem. 	<p>Plānošanas dokumenta izvērstāku īstenošanas ietekmes uz vidi izvērtējumu skatīt monitoringa Ziņojuma paskaidrojuma rakstā.</p>

		<ul style="list-style-type: none"> Plānošanas dokumenta laikā, 2016. gadā par novada līdzekļiem tika uzstādītas ūdens sagatavošanas stacijas Baškos, Silajāņos un Stabulniekos, līdz ar to šobrīd stacijās visā novadā tiek sagatavots labas kvalitātes ūdens. Realizētie projekti samazina ūdens zudumu iespējamību, nodrošina precīzāku ūdens ieguves uzskaiti, kā arī paaugstina iegūtā dzeramā ūdens kvalitāti (ūdens sagatavošanas stacijas, atdzelžošana). Viena no galvenajām problēmām ūdensapgādē ir tā, ka sakarā ar slikto ūdensapgādes cauruļvadu stāvokli (tās ir novecojušas un tajās izveidojušās nogulsnes) ūdens līdz patērētājam bieži nonāk ar izmainītu kvalitāti, nekā tas ir pēc ūdens sagatavošanas stacijas. Līdz ar to turpmākā Plānošanas dokumenta laikā ieteicams veikt ūdensapgādes cauruļvadu rekonstrukciju. Plānotā Riebiņu novada ūdens ieguves urbumu inventarizācija nav veikta, jo urbumi, kuri netiek izmantoti pieder privātpašniekiem, pašvaldībai piederošie urbumi tiek apsaimniekoti un patstāvīgi tiek veikts urbumu stāvokļa novērtējums. 	
<p>Riska objekti un teritorijas</p>	<ul style="list-style-type: none"> levērot Ministru kabineta 2008. gada 3. jūnija noteikumos Nr.406 "Virszemes ūdensobjektu aizsargjoslu noteikšanas metodika" noteiktās prasības; 	<p>Dabas apstākļu radīto riska teritoriju (aplūstošās teritorijas, plūdu riska teritorijas, ģeoloģiskā riska teritorijas) raksturojums un apstākļi Plānošanas dokumenta laikā nav mainījušies.</p>	<p>Plānošanas dokumenta izvērstāku īstenošanas ietekmes uz vidi izvērtējumu skatīt monitoringa Ziņojuma paskaidrojuma rakstā.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • levērot Ministru kabineta 2009. gada 24. novembra noteikumos Nr.1354 "Noteikumi par sākotnējo plūdu riska novērtējumu, plūdu kartēm un plūdu riska pārvaldības plānu" noteiktās prasības; • levērot Ministru kabineta 2016. gada 1. marta noteikumos Nr.131 "Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtība un riska samazināšanas pasākumi" noteiktās prasības; • levērot Ministru kabineta 2011. gada 31. maija noteikumos Nr.418 "Noteikumi par riska ūdensobjektiem" noteiktās prasības. 	<p>SIVN noteiktie saimnieciskās darbības riska objekta veidi (paaugstinātas bīstamības objekti, potenciāli piesārņotās vietas, bīstamo kravu pārvadājumu maršruti, ar Sosnovska latvāni invadētās teritorijas, riska virszemes ūdensobjekti, paaugstinātas ugunsbīstamības teritorijas) Riebiņu novada teritorijā nav mainījušies.</p> <p>Jaunu paaugstinātas bīstamības objektu nav, bīstamo kravu pārvadājumu maršruti nav mainījušies, kā arī paaugstināto ugunsbīstamības teritoriju platības ir palikušas nemainīgas.</p> <p>Sosnovska latvāņa izplatības situācija novadā nav uzlabojusies, bet tieši pretēji – invadētās teritorijas ir palielinājušās.</p>	
Degradētās teritorijas	<p>Plānošanas dokumenta periodā, pieņemot, ka saimnieciskā dzīve novadā pakāpeniski aktivizējas un ekonomikā situācija uzlabojas, saimnieciskā darbība var tikt uzsākta vairākās/daudzās degradētajās bijušajās saimnieciskajās teritorijās (fermās, noliktavās, darbnīcās un citos objektos), kas kopumā pozitīvi ilgtermiņā ietekmēs novada ainavu un dzīves vidi.</p>	<p>Saskaņā ar Riebiņu novada domes sniegto informāciju, pašvaldībā Plānošanas dokumenta laika periodā no 2012. - 2016. gadam nav veikti degradēto teritoriju apsaimniekošanas pasākumi (bijušo saimniecības teritoriju, nerekultivēto karjeru sakārtošana).</p>	<p>Plānošanas dokumenta izvērstāku īstenošanas ietekmes uz vidi izvērtējumu skatīt monitoringa Ziņojuma paskaidrojuma rakstā.</p>
Atkritumu saimniecība	<p>Atkritumu saimniecības jomā ir svarīga dalītās atkritumu savākšanas ieviešana, uzstādot konteinerus šķīrotu atkritumu (papīrs, kartons, stikls, PET pudeles un citi veidi) savākšanai, kā arī no ciemiem</p>	<p>Radītais atkritumu daudzums Plānošanas dokumenta laikā ir bijis mainīgs. 2016.gadā LVGMC reģistrētas tikai nedaudz vairāk par 100 t. Bet tas drīzāk ir izņēmums, nevis samazinājuma tendence. Kopš 2012. gada pakāpeniski ir samazinājies radīto bīstamo</p>	<p>Plānošanas dokumenta izvērstāku īstenošanas ietekmes uz vidi izvērtējumu skatīt monitoringa Ziņojuma paskaidrojuma rakstā.</p>

	attālāko viensētu nodrošināšana ar atkritumu konteineriem un iesaiste reģiona atkritumu savākšanas sistēmā, atkritumu konteineru skaita palielināšana apdzīvotajās vietās.	atkritumu daudzums un 2016. gadā tika radīts par 96,6 % mazāk bīstamo atkritumu, datus apskatot pret 2012.gadu. Saskaņā ar LVĢMC datiem par savākto bīstamo atkritumu daudzumu, 2015.gadā tika savāktas 115,36 tonnas, bet 2016.gadā – 147,45 tonnas. Plānošanas dokumenta īstenošanas laikā daļītu atkritumu savākšanas vai speciālu šķirošanas laukumu izveide novadā nav veikta.	
Derīgie izrakteņi	<ul style="list-style-type: none"> • Veicināt zemes resursu ilgtspējīgu izmantošanu un apsaimniekošanu; • Racionāla derīgo izrakteņu ieguve un izmantošana. 	Plānošanas dokumenta īstenošanas laikā ir samazinājies derīgo izrakteņu ieguves apjoms, vairākās atradnēs ieguve pārtraukta pilnībā. Tas saistīts ar to, ka derīgo izrakteņu teritorijām ir beigusies ieguves licence. Nākamajos 5 gados ir plānot veikt darbības licences atjaunošanai veicot derīgo izrakteņu teritoriju izpēti un izstrādājot ieguves projektus.	Plānošanas dokumenta izvērstāku īstenošanas ietekmes uz vidi izvērtējumu skatīt monitoringa Ziņojuma paskaidrojuma rakstā.
Meži un purvi	<ul style="list-style-type: none"> • Veicināt ilgtspējīgu mežsaimniecības attīstību; • Veicināt bioloģiskas daudzveidības saglabāšanu; • Novērst mežu segumu samazināšanu; • Nodrošināt mežainu apvidu produktivitātes vērtības saglabāšanu un uzlabošanu. 	Plānošanas dokumenta laikā meža platības ir pieaugušas par 3% jeb 7926 ha vērtējot pret 2012.gadu. Tendence rāda lēnu, bet stabilu meža zemju pieaugumu. 2016.gadā meža platības aizņēma 34,5 % jeb 216337 ha no Riebiņu novada teritorijas. Purvu teritoriju platību izmaiņu ziņā vērojams samazinājums Plānošanas dokumenta laikā par 5,6 % jeb 1736 ha. Iespējams mežu platības ir pieaugušas uz purvu un lauksaimniecībā izmantojamo zemju platību rēķina. Saskaņā ar VZD 2016. gada datiem, vislielākās meža platības ir Rušonas pagastā,	Plānošanas dokumenta izvērstāku īstenošanas ietekmes uz vidi izvērtējumu skatīt monitoringa Ziņojuma paskaidrojuma rakstā.

		<p>kur tās sasniedz 8453,5 ha, bet vismazākās ir Stabulnieku novadā, kur tās aizņem 1678 ha. Salīdzinot ar stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumā minētajā meža platībām pagastos, var secināt, ka joprojām Rušonas pagastā mežu ir visvairāk un Stabulnieku – vismazāk. Ja Rušonas pagastā Plānošanas dokumenta laikā meža platības ir pieaugušas, tad Stabulnieku pagastā tās ir samazinājušās vēl par 31 ha. [VZD]</p> <p>Kopš 2013. gada pašvaldība katru gadu sniedz atbalstu „Meža dienas” norises nodrošināšanai:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2013. gadā notika Riebiņu parka un Feimankas upes krastmalas sakopšanas darbi, tika veikti izglītojoši pasākumi par mežu; • 2014. gadā tika uzlabota Riebiņu ciemata iedzīvotāju dzīves kvalitāti, uzlabojot apkārtējo vidi, veicot ciemata sakopšanas un apzaļumošanas pasākumus; • 2015. gadā projekta ietvaros Rušonas pagasta Geļenovas parkā tika uzstādīti informatīvie stendi ar informāciju par tajā esošajām 23 eksotiskajām koku sugām; • 2016. gadā tika veikta soliņu uzstādīšana Galēnu muižas parkā. <p>Plānots arī turpmāk piedalīties šāda veida pasākumos, stādīt koku alejas, atjaunot parku stādījumus.</p>	
--	--	---	--

		<p>Kopumā nav konstatēts, ka Plānošanas dokumenta īstenošana būtu radījusi būtisku negatīvu ietekmi uz mežu ekosistēmu un mežu teritorijām.</p>	
<p>Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nodrošināt īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzību un atbilstošu apsaimniekošanu; • Ievērot 1993. gada 2. marta Likuma "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" noteiktās prasības; • Ievērot Ministru kabineta 2010. gada 16. marta noteikumos Nr.264 "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi" noteiktās prasības. 	<p>Ainaviski vērtīgākajai teritorijai Feimaņu paugurainē ir noteikts īpaši aizsargājamās dabas teritorijas statuss – aizsargājamais ainavu apvidus "Kaučers".</p> <p>2016. gadā tika realizēts projekts „Dabas aizsardzības plānu izstrāde dabas liegumiem "Rušonu ezera salas" un "Lielais Pelečāres purvs", un dabas aizsardzības plāna aktualizēšana dabas liegumam „Jašas-Bicānu ezers”. Dabas liegumā "Rušonu ezera salas" veikta īpaši aizsargājamo biotopu, vaskulāro augu, putnu, bezmugurkaulnieku un ķērpju inventarizācija – sagatavoti 5 ekspertu ziņojumi; veikta teritorijas hidroloģijas un ģeoloģijas ekspertīze – sagatavots viens eksperta ziņojums; sagatavots plāna izstrādei nepieciešamais kartogrāfiskais materiāls. Dabas liegumā „Jašas-Bicānu ezers” veikta īpaši aizsargājamo biotopu, vaskulāro augu, putnu, bezmugurkaulnieku, ķērpju un zivju inventarizācija – sagatavoti 6 ekspertu ziņojumi; veikta teritorijas hidroloģijas un ģeoloģijas ekspertīze - sagatavots viens eksperta ziņojums; sagatavots plāna izstrādei nepieciešamais kartogrāfiskais materiāls. Dabas liegumā „Lielais Pelečāres purvs” veikta īpaši aizsargājamo biotopu, vaskulāro augu, putnu, bezmugurkaulnieku, ķērpju un</p>	<p>Plānošanas dokumenta izvērstāku īstenošanas ietekmes uz vidi izvērtējumu skatīt monitoringa Ziņojuma paskaidrojuma rakstā.</p>

		<p>zīdītājdzīvnieku inventarizācija – sagatavoti 6 ekspertu ziņojumi; veikta teritorijas hidroloģijas un ģeoloģijas ekspertīze - sagatavots viens eksperta ziņojums; sagatavots plāna izstrādei nepieciešamais kartogrāfiskais materiāls.</p> <p>Plānošanas dokumenta īstenošanas laikā izstrādātie dabas aizsardzības plāni dabas liegumiem ir atstājuši ilgtermiņa pozitīvu ietekmi uz Riebiņu novada īpaši aizsargājamām dabas teritorijām.</p>	
<p>Ainavas</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Saglabāt ainavas daudzveidību; • Uzlabot ainavas kvalitāti; • Novērtēt un aizsargāt ainavu dažādību un vietējās kultūrainavas īpatnības. 	<p>Kā ainaviska vērtība Riebiņu novadā ir Latgalei tipiskā apdzīvojuma struktūra – atsevišķu viensētu un ciemu – sādžu mija. Nozīmīgu kultūrainavu veido kultūras vēstures pieminekļi, jo sevišķi muižu kompleksi – Riebiņu muiža ar parku, Rušonas muiža un Geļenovas parks, kā arī Rušonas katoļu baznīca u.c. kultūrvēsturiskie pieminekļi;</p> <p>Plānošanas dokumenta laikā nav notikušas būtiskas izmaiņas ainavā. Lauksaimniecībā apsaimniekoto zemju platības ir nedaudz samazinājušās, mežu – nedaudz palielinājušās, kas varētu liecināt par nelielu ainavas izmaiņām lokāli, bet ne novada līmenī. Iedzīvotāju skaits ir samazinājies, līdz ar to samazinājies risks ietekmēt ainavas. Plānošanas dokumenta laikā nav rekultivētas degradētās teritorijas kā karjeri, līdz ar to arī tur nav manāma ietekme uz ainavu. Kopumā var secināt, ka Plānošanas dokumenta</p>	<p>Plānošanas dokumenta izvērstāku īstenošanas ietekmes uz vidi izvērtējumu skatīt monitoringa Ziņojuma paskaidrojuma rakstā.</p>

		Īstenošanas laikā ir bijusi neitrāla ietekme uz ainavām Riebiņu novadā.	
Lauksaimniecībā izmantojamās zemes	<ul style="list-style-type: none"> • Veicināt ilgtspējīgu lauksaimniecības attīstību. • Veicināt lauku vides attīstību. 	Lauksaimniecībā izmantojamās teritorijas pārsvarā izvietotas vietās, kur ir blīvāka apdzīvojuma struktūra un ceļa infrastruktūra, kā Riebiņu, Silajāņu, Galēnu un Stabulnieku pagastos. Saskaņā ar VZD datiem par 2016.gadu, izmantojamās zemes aizņem 28914,9 ha jeb 46,1 % no kopējās Riebiņu novada pašvaldības teritorijas. Lauksaimniecībā izmantojamās zemes ar katru gadu samazinās un tendence liecina, ka tā arī turpināsies. Salīdzinot 2016. gadu ar 2012. gadu, lauksaimniecībā izmantojamās zemes ir samazinājušās par 2% jeb 608 ha.	Plānošanas dokumenta izvērstāku īstenošanas ietekmes uz vidi izvērtējumu skatīt monitoringa Ziņojuma paskaidrojuma rakstā.

Secinājumi (analītisks paplašināts izvērtējums): skat. turpmāko monitoringa Ziņojumu (paskaidrojuma rakstu).

Datums:

Paraksts:

SAĪSINĀJUMI

DAP	Dabas aizsardzības pārvalde
IVN	Ietekmes uz vidi novērtējums
ĪADT	Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas
LR	Latvijas Republika
LVĢMC	Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs
MK	Ministru kabinets
NAI	Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas
NAP	Nacionālais attīstības plāns
SEG	Siltumnīcas efekta gāzes
SIA	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību
SIVN	Sākotnējais ietekmi uz vidi novērtējums
VPVB	Vides pārraudzības valsts birojs
VVD	Valsts vides dienests
VZD	Valsts zemes dienests

IEVADS

Monitoringa Ziņojums izstrādāts, pamatojoties uz 2017. gada 4. augusta Pakalpojuma līgumu Nr. 2017-VIDE/813-02 starp Pasūtītāju – Riebiņu novada domi un Izpildītāju - SIA "Firma L4".

Monitoringa ziņojuma sagatavošanas mērķi ir ar plānošanas dokumenta – Riebiņu novada teritorijas plānojums 2012. - 2024.gadam ieviešanu saistīto vides stāvokļa izmaiņu tendenču novērtēšana, ar plānošanas dokumenta īstenošanas saistīto tiešo vai netiešo ietekmju uz vidi izvērtējums un arī vides pārskatā neparedzēto ietekmi.

Plānošanas dokumentu īstenošanas monitoringa nepieciešamību nosaka MK noteikumi Nr.157 - 23.03.2004. „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”. Monitorings ļauj konstatēt plānošanas dokumenta īstenošanas tiešo vai netiešo ietekmi uz vidi, un plānošanas dokumenta izstrādātājiem un lēmumu pieņēmējiem sniedz informāciju, lai nepieciešamības gadījumā novērstu kādu rīcības virzienu vai uzdevumu ieviešanas negatīvo ietekmi uz vidi, tai skaitā, ja nepieciešams, veiktu grozījumus plānošanas dokumentā.

SIVN monitorings ir sistemātisks vides kvalitātes un tās izmaiņu tendenču novērtējums. Tā mērķis ir novērtēt konkrētā plānošanas dokumenta realizācijas ietekmi uz vidi, kā arī plāna izpildi saistībā ar stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskatā definētajām mērķiem un uzdevumiem. SIVN monitorings dod iespēju aktualizēt plānošanas dokumenta īstenošanas būtiskās vides ietekmes un salīdzināt tās ar prognozētajām, kā arī nodrošina savlaicīgu problēmu identifikāciju, lai nepieciešamības gadījumā veiktu atbilstošu plānošanas dokumenta korekciju.

Plānošanas dokumenta īstenošanas monitoringam izmantoti valsts statistikas dati, pašvaldības sniegtā informācija, kā arī citi pieejamie informācijas avoti.

Monitoringa ziņojums sastādīts atbilstoši Vides pārraudzības valsts biroja (VPVB) atzinumam Nr.19 (17.07.2012.) par Riebiņu novada teritorijas plānojuma 2012.–2024. gadam Vides pārskatu. Atzinumā norādītais termiņš monitoringa Ziņojumu iesniegšanai ir vismaz divreiz plānošanas periodā – 2016. un 2024.gadā. Monitoringa Ziņojums VPVB iesniegts 2017. gadā, kurā apkopota pieejamā informācija un ietverts ar plānošanas dokumenta īstenošanu saistīto vides stāvokļa izmaiņu un to tendenču raksturojums.

Vides aizsardzības likums (02.11.2006.) definē, ka vides monitorings ir sistemātiski vides stāvokļa un piesārņojuma emisiju vai populāciju un sugu novērojumi, mērījumi un aprēķini, kas nepieciešami vides stāvokļa vērtējumam, vides politikas izstrādāšanai un vides un dabas aizsardzības pasākumu plānošanai, kā arī to efektivitātes kontrolei. Vides nacionālā monitoringa kontrole paredz novērojumus, lai konstatētu gaisa un ūdens kvalitātes izmaiņas, dabas resursu izmaiņu tendences, kā arī saglabātu mūsu teritorijai raksturīgās ainavas, augu un dzīvnieku sugas, un to veido 5 daļas: gaisa un klimata pārmaiņu monitoringa daļa, ūdeņu monitoringa daļa, bioloģiskās daudzveidības monitoringa daļa, sauszemes vides un tās komponentu monitoringa daļa un ģeoloģisko procesu monitoringa daļa.

Vides monitoringa programma 2015.-2020.gadam izstrādāta, pamatojoties uz Vides politikas pamatnostādņem 2014.-2020.gadam, kuras apstiprinātas ar MK 2014.gada 26.marta rīkojumu Nr.130 „Par Vides politikas pamatnostādņem 2014.-2020.gadam”. Tā apstiprināta ar Vides ministra 26.02.2015. Rīkojumu Nr.67 "Par Vides monitoringa programmu".

Vides monitoringa programma iedalīta šādās nodaļās:

1. Gaisa un klimata pārmaiņu monitoringa programma,
2. Ūdeņu monitoringa programma,
3. Pazemes ūdeņu stāvokļa monitoringa programma,
4. Virszemes ūdeņu stāvokļa monitoringa programma,
5. Novērojamo vielu monitoringa programma,
6. Zemes monitoringa programma,
7. Bioloģiskās daudzveidības monitoringa programma.

Bez valsts veiktā vides monitoringa un operatoru (uzņēmumu) pašmonitoringa būtiska ir būvvaldes veiktā būvniecības uzraudzība, kā arī citu valsts institūciju un pašvaldības uzņēmumu veiktā vides kvalitātes kontrole un uzraudzība.

Izmaiņas plānošanas dokumentā un saistošajos normatīvajos aktos

Atskaites periodā Plānošanas dokumentā nav veikti grozījumi.

1. NORMATĪVIE AKTI

Ziņojums izstrādāts saskaņā ar likuma "Par ietekmes uz vidi novērtējumu un MK 2004.gada 23.marta noteikumu Nr.157 "Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums" prasībām, kā arī ņemot vērā Vides pārraudzības valsts biroja metodisko materiālu "Plānošanas dokumenta realizācijas ietekmes uz vidi novērtējums (stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma monitorings)".

Ziņojuma izstrādē izvērtēti un ņemti vērā šādi normatīvie akti:

VISPĀRĒJĀ VIDES AIZSARDZĪBA

Vides aizsardzības likums. Pieņemts 02.11.2006. Stājas spēkā: 29.11.2006. Tā darbības laikā Likumā veikta virkne grozījumu:

Vides aizsardzības likums ir uzskatāms par pamatlikumu vides aizsardzībā, un tas nosaka vispārējās prasības vides aizsardzībā, kas ir saistošas jebkurai ierosinātajai darbībai. Likuma mērķis ir izveidot tādu sabiedrības un dabas mijiedarbības mehānismu, kurš garantētu vides aizsardzību, efektīvu dabsaimniecību un Latvijas Republikas iedzīvotāju tiesības uz kvalitatīvu dzīves vidi. Uz Vides aizsardzības likuma pamata izdota virkne tiesību aktu – Ministru kabineta noteikumu veidā.

Likumā definēti galvenie vides aizsardzības principi:

- 1) princips "piesārņotājs maksā" — persona sedz izdevumus, kas saistīti ar tās darbības dēļ radīta piesārņojuma novērtēšanu, novēršanu, ierobežošanu un seku likvidēšanu;
- 2) piesardzības princips — ir pieļaujams ierobežot vai aizliegt darbību vai pasākumu, kurš var ietekmēt vidi vai cilvēku veselību, bet kura ietekme nav pietiekami izvērtēta vai zinātniski pierādīta, ja aizliegums ir samērīgs līdzeklis, lai nodrošinātu vides vai cilvēku veselības aizsardzību. Principu neattiecina uz neatliekamiem pasākumiem, ko veic, lai novērstu kaitējuma draudus vai neatgriezenisku kaitējumu;
- 3) novēršanas princips — persona, cik iespējams, novērš piesārņojuma un citu videi vai cilvēku veselībai kaitīgu ietekmju rašanos, bet, ja tas nav iespējams, novērš to izplatīšanos un negatīvās sekas;

4) izvērtēšanas princips — jebkuras tādas darbības vai pasākuma sekas, kas var būtiski ietekmēt vidi vai cilvēku veselību, jāizvērtē pirms attiecīgās darbības vai pasākuma atļaušanas vai uzsākšanas. Darbība vai pasākums, kas var negatīvi ietekmēt vidi vai cilvēku veselību arī tad, ja ievērotas visas vides aizsardzības prasības, ir pieļaujams tikai tad, ja paredzamais pozitīvais rezultāts sabiedrībai kopumā pārsniedz attiecīgās darbības vai pasākuma nodarīto kaitējumu videi un sabiedrībai.

Likums nosaka arī vides informācijas sistēmas saturu un pieejamību. Diemžēl reāli vides informācijas sistēma nav izveidota un virkne datu, piemēram, vides monitoringa rezultāti kā valsts veiktā, tā komersantu un pašvaldību veiktā pašmonitoringa dati, nav publiski pieejami.

Kā būtiskākie vides un dabas aizsardzības uzdevumi, kas ievērojami vērtējot ietekmi uz vidi, definējami:

- labvēlīgas vides nodrošināšana tagadējās paaudzes un nākamo paaudžu dzīvei, darbam un atpūtai,
- sabiedrības ekoloģisko un ekonomisko interešu saskaņošana;
- pilnīgas un atklātas informācijas nodrošināšana par ekoloģisko stāvokli;
- vides aizsardzības pasākumu stimulēšana;
- zinātniski tehniskā progresa sasniegumu ieviešana vides aizsardzībā un dabas resursu izmantošanā.

Šie uzdevumi un principi atbilst un ir ievēroti plānošanas dokumentā.

Saskaņā ar Vides aizsardzības likuma 15.panta pirmo daļu 2009.gada 24. februārī pieņemti Ministru kabineta noteikumi Nr.175 „**Noteikumi par nacionālajiem vides indikatoriem**”. Šis normatīvais akts nosaka vienotus nacionālos vides indikatorus tādās jomās kā:

- Atkritumu apsaimniekošana, datu avots LVĢMC;
- Bioloģiskā daudzveidība datu avots DAP;
- Gaisa piesārņojums un ozona slāņa samazināšanās, datu avots LVĢMC;
- Klimata pārmaiņas datu avoti LVĢMC un CSP;
- Ūdeņu apsaimniekošana, datu avots LVĢMC, LHEI un SVA;
- Zemes izmantošana, datu avots LVĢMC, ZM, LAD;
- Dabas resursu izmantošana, datu avots LVĢMC, ZM, CSP.

Diemžēl ne visi ar normatīvajā aktā minētajiem vides indikatoriem saistītie dati ir publiski pieejami un plaši izmantojami ietekmes uz vidi novērtējuma procesā, savukārt daļa indikatoru ir ļoti vispārīgi un pārsvarā izmantojami tikai vispārīgu vides stāvokļa izmaiņu vērtējumam reģionu vai nacionālā līmenī, bet ne atsevišķu objektu vērtējumam.

Saskaņā ar Vides aizsardzības likuma 17.panta otro daļu un likuma “Par piesārņojumu” 45.panta pirmo daļu un 46.panta otro daļu 2009.gada 17.februārī izdoti Ministru kabineta noteikumi Nr.158 „**Noteikumi par prasībām attiecībā uz vides monitoringu un tā veikšanas kārtību, piesārņojošo vielu reģistra izveidi un informācijas pieejamību sabiedrībai**”.

Noteikumi nosaka:

- prasības attiecībā uz vides monitoringu un tā veikšanas kārtību;

- kārtību, kādā operators kontrolē emisiju apjomu un veic monitoringu;
- kārtību, kādā operators sniedz informāciju par monitoringa rezultātiem;
- kārtību, kādā valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" izveido piesārņojošo vielu reģistru un nodrošina informācijas pieejamību sabiedrībai par vidi piesārņojošām vielām un operatoru veiktā monitoringa rezultātiem.

Noteikumos noteikts, ka Vides monitoringu organizē Vides ministrijas, Veselības ministrijas un Zemkopības ministrijas padotībā esošas iestādes un zinātniskās institūcijas, pašvaldību iestādes normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos, kā arī gadījumos, ja pašvaldībai nepieciešams novērtēt vides kvalitātes izmaiņas, – par pašvaldību budžeta līdzekļiem, kā arī komersanti, ja to nosaka vides normatīvie akti, – par saviem līdzekļiem.

Šo noteikumu 2.1.apakšpunktā minētajām iestādēm jā sagatavo un jāievieto iestādes mājaslapā internetā gada pārskatu par veiktā monitoringa rezultātiem. Diemžēl ne par visiem monitoringa veidiem atrodami šādi pārskati un lielākoties tie ir tikai vispārināts apkopojums, kas nedod iespēju padziļināti izvērtēt vides stāvokļa izmaiņu tendences konkrētā teritorijā. Paši monitoringa rezultāti lielākoties nav publiski pieejami, kas izslēdz to izmantošanas iespējas un mazina to nozīmi teritoriju attīstības plānošanas jomā, ietekmes uz vidi novērtējuma jomā u.c.

Tāpat publiski nav pieejami operatora veiktā monitoringa rezultāti, lai gan tie iesniedzami atbildīgajās valsts institūcijās, taču nav nekādas to izmantošanas iespējas izvērtējot vides stāvokļa izmaiņas plānošanas teritorijā.

Noteikumi nosaka, ka LVĢMC pārskatā par vides stāvokli valstī iekļauj apkopotu informāciju par operatoru veikto monitoringu. Diemžēl šie pārskati reizi četros gados ietver tikai vispārinātu apkopojumu par valsti kopumā, neietverot pamatdatus, tādējādi tos nav iespējams izmantot konkrētu pašvaldību teritoriju vides stāvokļa izmaiņu novērtēšanai.

Saskaņā ar likuma "Par atbilstības novērtēšanu" 13.panta pirmo daļu un Vides aizsardzības likuma 39.panta ceturto daļu 2008.gada 16.decembrī izdoti Ministru kabineta noteikumi Nr.1059 „**Noteikumi par atbilstības novērtēšanas institūciju novērtēšanu, akreditāciju un uzraudzību**”. Noteikumi neregulē ietekmes uz vidi novērtējuma veikšanas, kā arī teritoriju attīstības plānošanas sfēru, taču ir saistoši veicot vides kvalitātes monitoringu, lai to veiktu nepieciešams saņemt atbilstošu sertifikātu.

Saskaņā ar Vides aizsardzības likuma 31.panta trīspadsmito un četrpadsmito daļu 2008.gada 7.jūlijā izdoti Ministru kabineta noteikumi Nr.511 „**Dabas pieminekļiem nodarītā kaitējuma novērtēšanas un sanācijas pasākumu izmaksu aprēķināšanas kārtība**”.

Saskaņā ar „Vides aizsardzības likuma” prasībām, ir izstrādāti un 24.04.2007. pieņemti MK noteikumi Nr. 281 „**Noteikumi par preventīvajiem un sanācijas pasākumiem un kārtību, kādā novērtējams kaitējums videi un aprēķināmas preventīvo, neatliekamo un sanācijas pasākumu izmaksas**”. Riebiņu novada attīstības plānošana veikta ar mērķi pēc iespējas samazināt teritorijas attīstības radītās ietekmes uz vidi un nepieļaut gadījumus, kad būtu nepieciešama preventīvo vai sanācijas pasākumu veikšana.

Ietekmes uz vidi novērtējums, tai skaitā stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums ir procedūra, kas veicama likumā „**Par ietekmes uz vidi novērtējumu**” (14.10.1998.) noteiktajā kārtībā, lai novērtētu plānošanas dokumenta īstenošanas iespējamo ietekmi uz vidi un izstrādātu priekšlikumus nelabvēlīgas ietekmes novēršanai vai samazināšanai.

Pamatojoties uz likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” izdoti vairāki Ministru Kabineta noteikumi, tai skaitā, Ministru kabineta 01.05.2004. noteikumi Nr.157 “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”, kas definē stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma veikšanas kārtību, kā arī prasības stratēģiskā IVN monitoringa veikšanai un Ziņojuma izstrādei.

Riebiņu novada teritorijas plānojumam 2012. – 2024. normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā veikts stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums un saņemts pozitīvs Vides pārraudzības valsts biroja atzinums Nr.19 (17.07.2012.).

15.03.2001. likums "**Par piesārņojumu**" stājies spēkā 01.07.2001.

Likuma mērķis ir novērst vai mazināt piesārņojuma dēļ cilvēku veselībai, īpašumam un videi nodarīto kaitējumu, novērst kaitējuma radītās sekas.

Lai detalizēti regulētu piesārņojuma emisijas, pamatojoties uz likumu „Par piesārņojumu” izdota virkne Ministru kabineta noteikumu.

Saskaņā ar likuma "Par piesārņojumu" 18.1 panta trešo daļu 2014. gada 7. janvārī izdoti Ministru kabineta noteikumi Nr.16 „**Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība**”.

Noteikumi nosaka:

- trokšņa rādītājus, to piemērošanas kārtību un novērtēšanas metodes;
- prasības un termiņus trokšņa kartēšanai, kā arī rīcības plāna trokšņa samazināšanai un trokšņa stratēģisko karšu izstrādei;
- vides trokšņa radīto kaitīgo seku novērtēšanas metodes;
- kārtību, kādā īstenojama sadarbība ar kaimiņvalstīm vides trokšņa novērtēšanā un samazināšanā (ja novērota pārrobežu ietekme);
- informāciju, kāda par vides troksni sniedzama sabiedrībai un Eiropas Komisijai, tās sniegšanas kārtību un termiņus, kā arī kārtību, kādā sabiedrība tiek iesaistīta rīcības plāna trokšņa samazināšanai izstrādē.

Noteikumos noteiktas pieļaujamās trokšņa rādītāju vērtības, kuras jāņem vērā veicot kartēšanu un rīcības plānu izstrādi trokšņa samazināšanai.

Saskaņā ar likuma "Par atbilstības novērtēšanu" 7.pantu un likuma "Par piesārņojumu" 11.panta otrās daļas 4.punktu 2002.gada 23.aprīlī izdoti Ministru kabineta noteikumi Nr.163 „**Noteikumi par trokšņa emisiju no iekārtām, kuras izmanto ārpus telpām**”.

Noteikumi nosaka būtiskās prasības tādu ārpus telpām izmantojamu iekārtu ražošanai, marķēšanai un atbilstības novērtēšanai, kuras emitē troksni, kā arī nosaka iekārtu tirgus uzraudzības kārtību. Noteikumu pirmajā pielikumā ir uzskaitītas iekārtas, uz kurām attiecas šie noteikumi.

Saskaņā ar likuma "Par piesārņojumu" 12.panta otro daļu un 17.panta trešo daļu 2009.gada 3.novembrī izdoti Ministru kabineta noteikumi Nr.1290 „**Noteikumi par gaisa kvalitāti**”.

Noteikumi nosaka kvalitātes normatīvus ārtelpu gaisam troposfērā (neietverot darba vidi) Latvijas teritorijā, kā arī:

- gaisa kvalitātes normatīvu sasniegšanas termiņus;
- gaisu piesārņojošu vielu augstāko un zemāko pieļaujamo līmeni vidē un raksturlielumus;
- parametrus, monitoringa metodes un metodes, kuras izmanto, lai noteiktu attiecīgo gaisa kvalitātes normatīvu pārsniegumu;
- pasākumus, kas veicami, ja gaisa kvalitātes normatīvi tiek pārsniegti.

Saskaņā ar likuma "Par piesārņojumu" 12.panta otro daļu 2002.gada 12.martā izdoti Ministru kabineta noteikumi Nr.118 „**Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti**”.

Noteikumi nosaka kvalitātes normatīvus virszemes un pazemes ūdeņiem. Pasākumi, kas veikti noteikumu prasību īstenošanai nedrīkst tieši vai netieši palielināt ūdens, gaisa vai augsnes piesārņojumu. Noteikumu 5. pants nosaka nepieciešamību novērtēt virszemes ūdens kvalitāti ar noteikumu 1. pielikuma 1. tabulā minētajām vielām un samazināt ūdens piesārņojumu ar noteikumu 1. pielikuma 2. tabulā minētām vielām. Atbilstoši noteikumu 26.pantā noteiktajam, 10.pielikuma 1.tabulā noteiktos ūdens kvalitātes normatīvus piemēro pazemes ūdeņu stāvokļa novērtēšanai.

Saskaņā ar likuma "Par piesārņojumu" 11.panta otrās daļas 2.punktu, 18.panta otrās daļas 1.punktu, 45.panta pirmo daļu un 46.panta otro daļu 2002.gada 22.janvārī izdoti Ministru kabineta noteikumi Nr.34 „**Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī**”.

Saskaņā ar likuma "Par piesārņojumu" 12.panta otro un 2.1 daļu 2005.gada 25.oktobrī izdoti Ministru kabineta noteikumi Nr.804 „**Noteikumi par augsnes un grunts kvalitātes normatīviem**”.

Saskaņā ar likuma "Par atbilstības novērtēšanu" 7.pantu un likuma "Par piesārņojumu" 11.panta otrās daļas 5.punktu un 10.punktu 2005.gada 27.decembrī izdoti Ministru kabineta noteikumi Nr.1047 „**Noteikumi par autoceļiem neparedzētās mobilās tehnikas iekšdedzes motoru radīto piesārņojošo vielu emisiju gaisā**”.

Noteikumi nosaka būtiskās prasības un to ievērošanas uzraudzības kārtību autoceļiem neparedzētās mobilās tehnikas iekšdedzes motoru, kā arī atsevišķu dzelzceļa un upju satiksmē izmantojamo iekšdedzes motoru radīto piesārņojošo vielu emisiju gaisā, šo motoru tipa apstiprināšanas kārtību un tirgus uzraudzību.

05.02.1997. likums **Aizsargjoslu likums** stājas spēkā 11.03.1997. Likuma darbības laikā tajā veikti vairākkārtīgi grozījumi:

Likums pieņemts, lai aizsargātu dabiskus un mākslīgus objektus no nevēlamas ārējās iedarbības, nodrošinātu to ekspluatāciju un drošību, kā arī pasargātu cilvēku un vidi kopumā no saimnieciskās darbības nelabvēlīgās ietekmes. Šī likuma galvenie uzdevumi ir noteikt:

- aizsargjoslu veidus un funkcijas;

- aizsargjoslu izveidošanas pamatprincipus;
- aizsargjoslu uzturēšanas un stāvokļa kontroles kārtību;
- saimnieciskās darbības aprobežojumus aizsargjoslās.

Plānošanas dokumenta grafiskajā daļā norādītas novada teritorijā noteiktās aizsargjoslas, nosakot atbilstošus aprobežojumus tajās.

2010. gada 28. oktobra **Atkritumu apsaimniekošanas likums** (ar grozījumiem).

Likums nosaka, ka atkritumu apsaimniekošana veicama tā, lai netiktu apdraudēta cilvēku dzīvība un veselība, kā arī personu manta. Atkritumu apsaimniekošana nedrīkst negatīvi ietekmēt vidi:

- radīt apdraudējumu ūdeņiem, gaisam, augsnei, augiem un dzīvniekiem;
- radīt traucējošus trokšņus vai smakas;
- nelabvēlīgi ietekmēt ainavas un īpaši aizsargājamās teritorijas;
- piesārņot un piegružot vidi.

Sadzīves atkritumu apsaimniekošanu savā administratīvajā teritorijā regulē pašvaldība, izdodot saistošos noteikumus, kuros nosaka prasības atkritumu savākšanai, pārvadāšanai, pārkraušanai un uzglabāšanai, kā arī kārtību, kādā veicami maksājumi par šo atkritumu apsaimniekošanu.

Riebiņu novadā atkritumu apsaimniekošanu regulē Riebiņu novada domes saistošie noteikumi Nr. 2 "Par Riebiņu novada sadzīves atkritumu savākšanu, transportēšanu, šķirošanu, pārstrādi un uzglabāšanu".

Ministru kabineta 19.04.2011. noteikumi Nr. 302 „**Noteikumi par atkritumu klasifikatoru un īpašībām, kuras padara atkritumus bīstamus**”.

Noteikumi nosaka:

- atkritumu klasifikatoru;
- īpašības, kuras padara atkritumus bīstamus;
- kritērijus blakusproduktiem;
- kritērijus atkritumu statusa piemērošanas izbeigšanai;
- kārtību, kādā piemērojami kritēriji blakusproduktiem un atkritumu statusa piemērošanas izbeigšanai.

02.05.1996. likums “**Par zemes dzīlēm**” (ar grozījumiem).

Šis likums ir viens no būtiskākajiem dabas resursu ieguvei reglamentējošiem normatīvajiem aktiem. Likuma loma vides aizsardzībā ir nodrošināt zemes dziļu izmantošanu un aizsardzību. Tas nosaka kārtību, kādā veicama zemes dziļu kompleksa, racionāla un vidi saudzējoša izmantošana. Saskaņā ar šī likuma 15. pantu, galvenās prasības zemes dziļu aizsardzībā, ir šādas:

- racionāla derīgo izrakteņu ieguve, kā arī atradnēs sastopamo blakusproduktu izmantošana;
- zemes dziļu izmantošana, nepieļaujot kaitīgu ietekmi uz derīgo izrakteņu krājumiem un zemes dziļu īpašībām,
- zemes dziļu izmantošana, nepieļaujot piesārņošanu ar pazemes un virszemes būvēs un krātuvēs glabājamām ekoloģiski bīstamām vielām, kā arī notekūdeņiem.

Zemes dziļu izmantošanu drīkst uzsākt tikai tad, kad ir saņemta zemes dziļu izmantošanas atļauja (licence) Ministru kabineta noteiktajā kārtībā. Likumā ir noteiktas zemes dziļu izmantotāju tiesības (13. pants) un pienākumi (14. pants), tai skaitā pienākums atlīdzināt visus zaudējumus, kas nodarīti viņu veiktās zemes dziļu

izmantošanas rezultātā zemes dzīļu īpašniekiem, izmantotājiem, videi, kultūras pieminekļiem.

Plānošanas dokumentā ir ietverta informācija par zemes dzīļu resursiem plānošanas teritorijā, kā arī prasības to ieguvei.

02.03.1993. Likums „**Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām**” (ar grozījumiem).

Likums nosaka:

- īpaši aizsargājamo dabas teritoriju sistēmas pamatprincipus;
- īpaši aizsargājamo dabas teritoriju veidošanas kārtību un pastāvēšanas nodrošinājumu;
- paši aizsargājamo dabas teritoriju pārvaldes, to stāvokļa kontroles un uzskaites kārtību;
- kārtību, kā savienot valsts, starptautiskās, reģionālās un privātās intereses īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidošanā, saglabāšanā, uzturēšanā un aizsardzībā.

Likuma objekti ir īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (turpmāk — aizsargājamās teritorijas).

Aizsargājamās teritorijas ir ģeogrāfiski noteiktas platības, kas atrodas īpašā valsts aizsardzībā saskaņā ar kompetentu valsts varas un pārvaldes institūciju lēmumu un tiek izveidotas, aizsargātas un apsaimniekotas nolūkā: aizsargāt un saglabāt dabas daudzveidību (retas un tipiskas dabas ekosistēmas, aizsargājamo sugu dzīves vidi, savdabīgas, skaistas un Latvijai raksturīgas ainavas, ģeoloģiskos un ģeomorfoloģiskos veidojumus utt.); nodrošināt zinātniskos pētījumus un vides pārraudzību; saglabāt sabiedrības atpūtai, izglītošanai un audzināšanai nozīmīgas teritorijas.

Aizsargājamās teritorijas iedala šādās kategorijās: dabas rezervāti, nacionālie parki, biosfēras rezervāti, dabas parki, dabas pieminekļi, dabas liegumi, aizsargājamās jūras teritorijas un aizsargājamo ainavu apvidi.

Likumā definētas Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas – NATURA 2000, kuras ir vienots Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju tīkls. Tas izveidots, lai nodrošinātu īpaši aizsargājamo biotopu, īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu aizsardzību vai, kur tas nepieciešams, atjaunošanu to dabiskās izplatības areāla robežās. Paredzēto darbību atļauj veikt vai plānošanas dokumentu īstenot, ja tas negatīvi neietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas ekoloģiskās funkcijas, integritāti un nav pretrunā ar tās izveidošanas un aizsardzības mērķiem.

Likums nosaka, ka, veicot tautsaimniecības un teritorijas plānošanu, zemes ierīcību, meža apsaimniekošanu un visu veidu projektēšanas darbus, jāievēro aizsargājamo teritoriju izvietojums, to aizsardzības un izmantošanas noteikumi, kā arī dabas aizsardzības plāns.

Pamatojoties uz likumā ietvertajiem deleģējumiem ir izdota virkne tiesību aktu, kas detalizē aizsargājamo dabas teritoriju izveidi, aizsardzību un izmantošanu, tai skaitā individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi daudzām aizsargājamām teritorijām.

Plānošanas dokumentā ir ietverta informācija par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām plānošanas teritorijā.

2006.gada 6.jūnija MK noteikumi Nr.455 "**Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000)" nosaka**

- kārtību, kādā novērtējama to paredzēto darbību ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000), kuru īstenošanai nav jāveic ietekmes uz vidi novērtējums;
- ziņojuma par kompensējošo pasākumu piemērošanu saturu, kā arī kārtību, kādā ziņojumu nosūta Eiropas Komisijai;
- kārtību, kādā sagatavo informatīvo ziņojumu par paredzēto darbību vai plānošanas dokumenta īstenošanu un iesniedz to Ministru kabinetā lēmuma pieņemšanai.

Dabas pieminekļiem nodarītā kaitējuma dēļ radīto zaudējumu aprēķināšanas kārtību nosaka 2008.gada 7.jūlija MK noteikumi Nr.511 „**Dabas pieminekļiem nodarītā kaitējuma novērtēšanas un sanācijas pasākumu izmaksu aprēķināšanas kārtība**”

Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējo aizsardzības un izmantošanas kārtību, tajā skaitā pieļaujamos un aizliegtos darbības veidus aizsargājamās teritorijās, kā arī aizsargājamo teritoriju apzīmēšanai dabā lietojamās speciālās informatīvās zīmes paraugu un tās lietošanas un izveidošanas kārtību nosaka 2010.gada 16.marta MK noteikumi Nr.264 "**Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi**".

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas - dabas liegumus nosaka 1999.gada 15.jūnija MK noteikumi Nr.212 „**Par dabas liegumiem**”.

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas - aizsargājamo ainavu apvidus nosaka 1999.gada 23.februāra MK noteikumi Nr.69 „**Par aizsargājamo ainavu apvidiem**”.

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas - dabas parkus nosaka 1999.gada 9.marta MK noteikumi Nr.83 „**Par dabas parkiem**”.

16.03.2000. „**Sugu un biotopu aizsardzības likums**” (ar grozījumiem).

Likuma mērķis ir:

- nodrošināt bioloģisko daudzveidību, saglabājot Latvijai raksturīgo faunu, floru un biotopus;
- regulēt sugu un biotopu aizsardzību, apsaimniekošanu un uzraudzību;
- veicināt populāciju un biotopu saglabāšanu atbilstoši ekonomiskajiem un sociālajiem priekšnoteikumiem, kā arī kultūrvēsturiskajām tradīcijām;
- regulēt īpaši aizsargājamo sugu un biotopu noteikšanas kārtību.

Likums nosaka Valsts pārvaldes kompetenci sugu un biotopu aizsardzībā, sugu un biotopu aizsardzības prasības.

Zemes īpašniekiem un pastāvīgajiem lietotājiem ir pienākums veicināt sugu un biotopu daudzveidības saglabāšanu, ziņot Valsts vides dienesta attiecīgajai reģionālajai vides pārvaldei par īpaši aizsargājamo sugu un biotopu izmaiņām un faktoriem, kas pasliktina to stāvokli, kā arī par aizsardzības prasību neievērošanu, neierobežot īpaši aizsargājamo sugu un biotopu izpēti, uzskaiti un kontroli, nodrošināt migrējošiem

dzīvniekiem (arī putnu sugām, kas nav iekļautas īpaši aizsargājamo sugu sarakstos) netraucētu atpūtu un barošanos migrācijas sezonas laikā, ieviest saudzīgas ekoloģiskās metodes, lai novērstu dzīvnieku nodarītos postījumus.

Attiecībā uz īpaši aizsargājamo sugu dzīvniekiem, to skaitā putniem, visās to attīstības stadijās ir aizliegta apzināta traucēšana (īpaši vairošanās, mazuļu augšanas, spalvu mešanas, ziemas guļas un migrācijas laikā) un dzīvotņu postīšana, vairošanās vietu iznīcināšana vai bojāšana, putnu dzīvotņu piesārņošana, kaitējuma nodarīšana tām vai citāda putnu traucēšana.

2006.gada 21.februāra MK noteikumos Nr.153 „**Par Latvijā sastopamo Eiropas Savienības prioritāro sugu un biotopu sarakstu**” 2000.gada 5.decembra MK noteikumos, Nr.421 „**Par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu**”, 2000.gada 14.novembra MK noteikumos Nr.396 „**Par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpašu aizsargājamo sugu sarakstu**” iekļautas tiesību normas, kas izriet no Padomes 1992.gada 21.maija Direktīvas 92/43/EEK par dabisko biotopu, savvaļas faunas un floras aizsardzību.

2012.gada 18.decembra Ministru kabineta noteikumi Nr.940 „**Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu**” Noteikumi nosaka mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību.

Ministru kabineta 2014.gada 9.jūnija noteikumi Nr. 293 „**Dabas datu pārvaldības sistēmas uzturēšanas, datu aktualizācijas un informācijas aprites kārtība**” nosaka dabas datu pārvaldības sistēmas, tajā skaitā sistēmā ietvertā īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, mikroliegumu, īpaši aizsargājamo sugu, to dzīvotņu un īpaši aizsargājamo biotopu valsts reģistra, uzturēšanas, datu aktualizācijas un informācijas aprites kārtību.

24.02.2000. “**Meža likums**” (ar gozījumiem).

Likuma mērķis ir veicināt meža ekonomiski, ekoloģiski un sociāli ilgtspējīgu apsaimniekošanu un izmantošanu, visiem meža īpašniekiem vai tiesiskajiem valdītājiem nodrošinot vienādas tiesības, īpašuma tiesību neaizskaramību un saimnieciskās darbības patstāvību un nosakot vienādus pienākumus. Likums reglamentē valsts meža zemes pārvaldības un atsavināšanas nosacījumus.

Likumā noteikts, ka par mežu neuzskata zemi, ko aizņem esošu autoceļu zemes nodalījuma josla, dzelzceļa zemes nodalījuma joslu, elektrisko tīklu un elektronisko sakaru tīklu gaisvadu līniju trases, gāzes vadu, naftas vadu trases, ūdensvadu trases un kapsētas, kā arī mākslīgas vai dabiskas izcelsmes koku rindas, kuras platums ir mazāks par 20 metriem, augļu dārzi, parki, kokaudzētavas, kā arī atsevišķi no meža esošu platību, kas atbilst meža definīcijai šā likuma 1.panta 34.punkta izpratnē un ir mazāka par 0,5 hektāriem.

Likumā ietverta prasība, ka meža apsaimniekošana nedrīkst būt pretrunā ar teritorijas attīstības plānošanas dokumentu prasībām.

12.09.2002. „**Ūdens apsaimniekošanas likums**” (ar grozījumiem)

Likuma mērķis ir izveidot tādu virszemes un pazemes ūdeņu aizsardzības un apsaimniekošanas sistēmu, kas:

- veicina ilgtspējīgu un racionālu ūdens resursu lietošanu, nodrošinot to ilgtermiņa aizsardzību un iedzīvotāju pietiekamu apgādi ar labas kvalitātes virszemes un pazemes ūdeni,
- novērš ūdens un no ūdens tieši atkarīgo sauszemes ekosistēmu un mitrāju stāvokļa pasliktināšanos, aizsargā šīs ekosistēmas un uzlabo to stāvokli,
- uzlabo ūdens vides aizsardzību, pakāpeniski samazina arī prioritāro vielu emisiju un noplūdi, kā arī pārtrauc ūdens videi īpaši bīstamu vielu emisiju un noplūdi,
- nodrošina pazemes ūdeņu piesārņojuma pakāpenisku samazināšanu un novērš to turpmāku piesārņošanu,
- nodrošina pazemes ūdens resursu atjaunošanu,
- nodrošina zemes aizsardzību pret applūšanu vai izkalšanu,
- nodrošina Latvijas jūras ūdeņu aizsardzību,
- sekmē starptautiskajos līgumos noteikto mērķu sasniegšanu, lai pārtrauktu un novērstu jūras vides piesārņošanu, pārtrauktu vai pakāpeniski novērstu ūdens videi īpaši bīstamu vielu emisiju un noplūdi jūras vidē un sasniegtu tādu stāvokli, ka jūras vidē antropogēnās izcelsmes ķīmisko vielu koncentrācija ir tuva nullei, bet dabā sastopamo ķīmisko vielu koncentrācija — tuva dabā pastāvošajam fona līmenim;

Kā arī izveidot plūdu riska novērtēšanas un pārvaldības sistēmu, lai mazinātu ar plūdiem saistītu nelabvēlīgu ietekmi uz cilvēku veselību, vidi, kultūras mantojumu un saimniecisko darbību.

Pamatojoties uz ūdens apsaimniekošanas likumu, ir izstrādāti un pieņemti vairāki MK noteikumi, tai skaitā:

- Ministru kabineta 13.01.2012. noteikumi Nr. 38 “Peldvietas izveidošanas un uzturēšanas kārtība”;
- Ministru kabineta 16.07.2010. noteikumi Nr. 608 “Noteikumi par peldvietu ūdens monitoringu, kvalitātes nodrošināšanu un prasībām sabiedrības informēšanai”;
- Ministru kabineta 03.12.2009. noteikumi Nr. 1354, “Noteikumi par sākotnējo plūdu riska novērtējumu, plūdu kartēm un plūdu riska pārvaldības plānu”;
- Saskaņā ar likumu ir izstrādāts un akceptēts Daugavas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2016.-2021.gadam.

12.02.1992. Likums „**Par kultūras pieminekļu aizsardzību**” (ar grozījumiem)

Kultūras pieminekļu aizsardzība ir pasākumu sistēma, kas nodrošina kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu un ietver tā uzskaiti, izpēti, praktisko saglabāšanu, kultūras pieminekļu izmantošanu un to popularizēšanu.

30.10.2014. “**Zemes pārvaldības likums**” (ar grozījumiem)

Likuma mērķis ir veicināt ilgtspējīgu zemes izmantošanu un aizsardzību. Likums nosaka zemes izmantošanas un aizsardzības pamatprincipus un nosacījumus, kas ievērojami darbībās ar zemes īpašumiem, kā arī definē kompetences sadalījumu

Zemes pārvaldībā. Definē prasības Zemes un augsnes aizsardzības un kvalitātes novērtējumam, Zemes pārraudzībai un ar zemi saistītās informācijas apkopošanai un uzglabāšanai.

08.05.2008. “Attīstības plānošanas sistēmas likums” (ar grozījumiem)

Likuma mērķis ir, nosakot attīstības plānošanas sistēmu, sekmēt valsts ilgtspējīgu un stabilu attīstību, kā arī iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanu. Likums attiecas uz attīstības plānošanu Saeimā, Ministru kabinetā, tiešās valsts pārvaldes iestādēs, plānošanas reģionos, pašvaldībās un valsts pārvaldes iestādēs, kas nav padotas Ministru kabinetam (turpmāk — valsts un pašvaldību institūcijas). Likums nosaka vienotu attīstības plānošanas sistēmu, nosakot vienotas prasības plānošanas dokumentiem, to hierarhiju, kā arī attīstības plānošanas pamatprincipus un atbildību.

13.10.2011. „Teritorijas attīstības plānošanas likums” (ar grozījumiem)

Likuma mērķis ir panākt, ka teritorijas attīstība tiek plānota tā, lai varētu paaugstināt dzīves vides kvalitāti, ilgtspējīgi, efektīvi un racionāli izmantot teritoriju un citus resursus, kā arī mērķtiecīgi un līdzsvaroti attīstīt ekonomiku.

Likumā noteikts, ka Teritorijas attīstības plānošanā ievēro Attīstības plānošanas sistēmas likumā nostiprinātos principus, kā arī šādus principus:

- 1) ilgtspējības princips — teritorijas attīstību plāno, lai saglabātu un veidotu esošajām un nākamajām paaudzēm kvalitatīvu vidi, līdzsvarotu ekonomisko attīstību, racionālu dabas, cilvēku un materiālo resursu izmantošanu, dabas un kultūras mantojuma attīstību;
- 2) pēctecības princips — jaunus teritorijas attīstības plānošanas dokumentus izstrādā, izvērtējot spēkā esošos attīstības plānošanas dokumentus un to īstenošanas praksi;
- 3) vienlīdzīgu iespēju princips — nozaru un teritoriālās, kā arī privātpersonu un sabiedrības intereses tiek vērtētas kopsakarībā ar mērķi veicināt attiecīgās teritorijas ilgtspējīgu attīstību;
- 4) nepārtrauktības princips — teritorijas attīstību plāno nepārtraukti, elastīgi un cikliski, uzraugot šo procesu un izvērtējot jaunāko informāciju, zināšanas, vajadzības un iespējamus risinājumus;
- 5) atklātības princips — teritorijas attīstības plānošanā un dokumentu izstrādē iesaista sabiedrību un nodrošina informācijas un lēmumu pieņemšanas atklātumu;
- 6) integrētas pieejas princips — ekonomiskie, kultūras, sociālie un vides aspekti tiek saskaņoti, atsevišķu nozaru intereses tiek koordinētas, teritoriju attīstības prioritātes tiek saskaņotas visos plānošanas līmeņos, sadarbība ir mērķtiecīga, un tiek novērtēta plānoto risinājumu ietekme uz apkārtējām teritorijām un vidi;
- 7) daudzveidības princips — teritorijas attīstību plāno, ņemot vērā dabas, kultūrvides, cilvēku un materiālo resursu un saimnieciskās darbības daudzveidību;
- 8) savstarpējās saskaņotības princips — teritorijas attīstības plānošanas dokumentus izstrādā, tos savstarpēji saskaņojot un izvērtējot citos teritorijas attīstības plānošanas dokumentos noteikto.

2. SASAISTE AR CITIEM ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM

Ievērojamu daļu teritorijas plānojumā apskatīto aspektu nosaka augstāka līmeņa plānošanas dokumenti – nacionālie un reģiona plānošanas dokumenti, kā arī spēkā esošie Riebiņu novada teritorijas attīstības plānošanas dokumenti.

Novada teritorijas plānojuma izstrāde ir saistīta ar Riebiņu novada attīstības programmas 2012.–2018. gadam noteikto mērķu īstenošanu. Tā nosaka novada attīstības vīziju, mērķus, prioritātes un rīcības jauno tehnoloģiju un inovāciju, kvalitatīvas dzīves vides, tūrisma attīstības un efektīvas novada pārvaldības ieviešanā.

Reģionālās politikas pamatnostādnes nosaka valsts reģionālo politiku turpmākajiem 10 gadiem definējot valsts reģionālās politikas galvenos principus, mērķus, prioritātes un rīcības virzienus. Pamatnostādnēs izvirzīti šādi mērķi:

- 1) Latvijas un tās reģionu attīstības līmeņa tuvināšana Eiropas valstu līmenim. Latvijas un tās reģionu konkurētspējas pieaugums pārējo Eiropas Savienības reģionu vidū;
- 2) Īldzvērtīgu dzīves, darba un vides apstākļu nodrošināšana valsts iedzīvotājiem visā Latvijā, lai sekmētu līdzsvarotu valsts teritorijas, reģionu un to daļu attīstību;
- 3) Īldzvērtīgu uzņēmējdarbības priekšnoteikumu radīšana visā Latvijā, lai sekmētu līdzsvarotu valsts teritorijas, reģionu un to daļu attīstību.

Latvijas ilgtspējīgas attīstības politikas īstenošanas pamatā ir Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija (LIAS), kas izstrādāta laika periodam līdz 2030. gadam. LIAS tika apstiprināta Saeimā 2010. gada 10. jūnijā, un LIAS kļuva par valsts galveno plānošanas instrumentu ar likuma spēku. Visi turpmāk izstrādājamie stratēģiskās un attīstības plānošanas dokumenti tiks veidoti saskaņā ar šīs stratēģijas noteiktajiem virzieniem un prioritātēm.

LIAS izstrādē tikusi izmantota kapitālu pieeja ilgtspējībai. Stratēģijas uzdevums ir atrast veidu, kā mums pārdomāti lietot savu kapitālu jeb nacionālo bagātību, lai nākamajām paaudzēm to nodotu nenoplicinātu un pavairotu. Dabas resursi, vieta, cilvēki un zināšanas tiek uzsvērti kā nozīmīgs kapitāls attīstībai. Latvijas ilgtspējīgas stratēģijas kodols ir cilvēka, ekonomiskā, sociālā un dabas kapitālu, tostarp vietas un telpas, produktivitātes kāpināšana, lai atbildētu uz globālo tendenču izaicinājumiem.

Plānojuma izstrādes laikā bija spēkā Nacionālais attīstības plāns (NAP), kas ir Latvijas sociālekonomiskās attīstības stratēģiskās plānošanas dokuments laika posmam no 2007. – 2013. gadam. Tas nosaka Latvijas galvenos attīstības virzienus un parāda valsts un sabiedrības svarīgākos uzdevumus ceļā uz tālāku mērķi politiķiem, ierēdņiem un ikvienam Latvijas iedzīvotājam. NAP izvirza Latvijas izaugsmes modeli „Cilvēks pirmajā vietā” un mērķi dzīves kvalitātes uzlabošanai. NAP mērķis ir sekmēt līdzsvarotu un ilgtspējīgu valsts attīstību un nodrošināt Latvijas konkurētspējas palielināšanos Eiropas Savienībā. NAP izvirza Latvijas attīstības stratēģisko mērķi un nosaka galvenos rīcības virzienus, kas spēs nodrošināt stabilu valsts un sabiedrības izaugsmi.

NAP uzdevums ir:

- koncentrēt sabiedrības uzmanību uz vienotu mērķi;
- nodrošināt darbību koordināciju un sabalansētību;
- finanšu līdzekļu mērķtiecīgu novirzīšanu valsts attīstības mērķu sasniegšanai un tam nepieciešamo priekšnosacījumu radīšanai.

Plānošanas dokumenta laikā spēkā ir stājies Nacionālais attīstības plāns (NAP), kas ir Latvijas sociālekonomiskās attīstības stratēģiskās plānošanas dokuments laika posmam no 2014. – 2020.gadam. Bet Riebiņu novada teritorijas plānojums nav pretrunā ar NAP, kas šobrīd tiek īstenots.

Riebiņu novada teritorijas plānojuma 2012. – 2024. gadam izstrāde ir saistīta ar Latgales reģiona plānošanas dokumentiem: Latgales stratēģiju 2030.g. un Latgales programmu 2010. – 2017. gadam.

Latgales stratēģija 2030. Tajā reģiona attīstībai izvirzīts galvenais mērķis radīt ienākumus visiem Latgales reģiona iedzīvotājiem, kā arī noteikti šādi apakšmērķi:

- Konkurētspējas saglabāšana, salīdzinot ar Skandināviju un Eiropas Savienības valstīm;
- Līdz 2020. gadam stratēģijas mērķis ir dubultot vidējās algas līmeni;
- Ārējās migrācijas un iedzīvotāju skaita samazināšanās apturēšana. Līdz 2035. gadam reģiona iedzīvotāju skaits ir jānotur lielāks ar 300 000 iedzīvotājiem;

Stratēģijas galvenais mērķis radīt ienākumus visiem Latgales reģiona iedzīvotājiem, kas sasniedzams attīstot šādus stratēģiskos virzienus “prasmes”, “savienojamība”, “pārvaldība” un “efektīvi uzņēmumi”.

Plānoti 3 ieviešanas etapi: 2010. – 2014.g.- sagatavošanās, 2014. –2020.g. - aktīvas ieviešanas periods un 2020+ - izvērtējums un jaunu mērķu noteikšana.

Stratēģijas ieviešanai noteiktas 12 darbības programmas: “Fonds”, “Pārtika”, “Pierobeža” “Skola+”, “Daugavpils” “Pasākumi”, “Sociāli atbildīgā Latgale”, “Savienojumi”, “Attīstības centru tīkls”, “Ezeri”, “Novadu programma” un “Zaļā ekonomika”.

Latgales programma 2010. – 2017.g. ir Latgales plānošanas reģiona vidēja termiņa attīstības plānošanas dokuments. Programmā izvirzītie mērķi 2017.gadam un pasākumi vērsti uz pakāpenisku Latgales stratēģijā 2030 noteikto mērķu sasniegšanu un vienlaikus arī uz iekļaušanos Latvijas un Eiropas Savienības ilgtermiņa attīstības politiskajās nostādnēs.

Latgales attīstības programma 2010-2017.gadam sastāv no divpadsmit darbības programmām. Vairākas no tām ir aktuālas arī Riebiņu novadā un saistītas ar teritorijas plānojuma risinājumiem:

- “Latgale ID” - programma ražošanas attīstībai Latgalē, uzņēmumu atbalsta programma
- “Pārtika” - Reģiona ekonomikas programma – zemnieku, lauksaimniecības pārstrādes uzņēmumu, augstskolu, pašvaldību, profesionālo skolu un saistīto nozaru apvienojošs ietvars nodarbinātības un reģiona ienākumu paaugstināšanai
- “Skola+” - Lauku pakalpojumu un sociālo tīklu programma
- “Savienojumi” - Autoceļu transporta un sakaru infrastruktūras attīstības programma
- “Ezeri” – Programma dabas resursu izmantošanai, aizsardzības un tūrisma attīstībai

- “Novadu programma”- Reģiona programma novadu centru atbalstam
- “Zaļā ekonomika” - Alternatīvie enerģijas veidi, videi draudzīgas ražošanas un apsaimniekošanas modeļi.

Lai aizsargātu un atbilstoši izveidošanas mērķiem apsaimniekotu īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas *NATURA 2000*, tiek izstrādāti dabas aizsardzības plāni. Dabas aizsardzības plānu uzdevums ir saskaņot dabas aizsardzības, dabas resursu izmantošanas, reģiona attīstības un citas saistītās rīcības, nodrošinot ĪADT vērtību saglabāšanu. Tajos ietvertie apsaimniekošanas pasākumi ir integrējami Riebiņu novada teritorijas izmantošanas plānošanā.

Lauku attīstības programma 2014.-2020.gadam ir būtisks instruments līdzsvarotas lauku teritoriju attīstības, konkurētspējas un dabas resursu ilgtspējīgas izmantošanas nodrošināšanai valstī.

Reformas rezultātā tika izvirzīti šādi ilgtermiņa stratēģiskie lauku attīstības politikas mērķi :

- 1) lauksaimniecības konkurētspēja;
- 2) dabas resursu ilgtspējīgas apsaimniekošanas un klimata politika;
- 3) līdzsvarota teritoriālā attīstība lauku apvidos.

Lai sasniegtu lauku attīstības politikas mērķus, ir noteiktas šādas kopīgās ES lauku attīstības prioritātes:

- 1) veicināt zināšanu pārnesi un inovāciju lauksaimniecībā, mežsaimniecībā un lauku apvidos;
- 2) uzlabot visu lauksaimniecības veidu konkurētspēju un stiprināt saimniecību dzīvotspēju;
- 3) veicināt pārtikas aprites organizēšanu un riska pārvaldību lauksaimniecībā;
- 4) atjaunot, saglabāt un uzlabot no lauksaimniecības un mežsaimniecības atkarīgās ekosistēmas;
- 5) veicināt resursu efektīvu izmantošanu un atbalstīt pret klimata pārmaiņām noturīgu ekonomiku ar zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni lauksaimniecības, pārtikas un mežsaimniecības nozarē;
- 6) veicināt sociālo iekļautību, nabadzības samazināšanu un ekonomisko attīstību lauku apvidos.

LAP 2020 sagatavošana tika uzsākta pēc NAP2020, kas ir galvenais vidēja termiņa attīstības plānošanas dokuments Latvijā, apstiprināšanas Ministru kabinetā.

Tā kā NAP 2020 ir diezgan vispārīgs dokuments, tad LAP 2020 iespēju robežās jautājumi tiek konkretizēti, piemēram, attiecībā uz konkrētām BVZ un Natura 2000 teritorijām, tomēr ne līdz konkrētu uzņēmumu, zemnieku saimniecību vai platību līmenim.

3. RIEBIŅU NOVADA TERITORIJAS PLĀNOJUMS 2012. – 2024.GADAM RAKSTUROJUMS

Riebiņu novada teritorijas plānojums sadalīts sekojoši:

1. daļa. Paskaidrojuma raksts;
2. daļa. Grafiskā daļa;
3. daļa. Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi.

Pielikumi:

1. pielikums. Aplūstošās teritorijas;
2. pielikums. Valsts aizsargājamie kultūras pieminekļi un kultūrvēsturiski nozīmīgi objekti;
3. pielikums. Apdzīvoto vietu saraksts;
4. pielikums. Derīgo izrakteņu atradnes un tajās akceptētie krājumi;
5. pielikums. Degradēto teritoriju izpēte.

Plānojuma galvenā daļa nosaka prasības teritorijas izmantošanai, apbūvei un nekustamo īpašumu izmantošanai Riebiņu novada administratīvajā teritorijā. Šīs prasības ir iekļautas teritorijas izmantošanas un apbūves pašvaldības saistošajos noteikumos. TIAN nosaka prasības visai Riebiņu novada teritorijas izmantošanai un apbūvei saskaņā ar Riebiņu novada teritorijas plānojuma 2012. – 2024. gada grafiskās daļas kartēm „Teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana” un „Galvenās aizsargjoslas un citi aprūtinājumi”.

Paskaidrojuma rakstam, topogrāfiskajai kartei, esošās izmantošanas kartei un tematiskajām kartēm ir informatīvs raksturs. Paskaidrojuma rakstā raksturota esošā teritorijas izmantošana un sniegts turpmākās izmantošanas risinājumu pamatojums.

Grafiskā daļa papildina paskaidrojuma raksta informāciju un nosaka plānotās izmantošanas zonas, aizsargjoslas (lielākas par 10 m). Grafiskā daļa izstrādāta uz 2011. gadā Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras sagatavotās topogrāfiskās kartes ar mērogu 1:10 000 LKS-92 koordinātu sistēmā.

Riebiņu novada teritorijas plānojumam nav veikti grozījumi un minētā ir aktuālā versija.

4. PROGNOZĒTĀS IETEKMES UZ VIDĪ PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANAS PROCESĀ

Plānošanas dokumentam veikts stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums, kurā definētas prognozējamas plānošanas dokumenta īstenošanas radītas ietekmes uz vidi.

Pozitīvas ietekmes uz vidi

Tiešās ietekmes

- Degradēto teritoriju sakārtošana un rekultivācijas projektu īstenošana, ietekmēs konkrēto degradēto teritoriju un to tiešo apkārtnu sakārtošanu, ainavu kvalitātes uzlabošanu, kā arī attīstīs saimniecisko darbību neizmantotajās teritorijās.
- Uzsākot saimniecisko darbību rekultivējamās teritorijās, nelielos apjomos vai piesārņojošo vielu koncentrācijās tiek konstatēts augsnes, grunts vai gruntsūdeņu piesārņojums, kura likvidācija atbilstoši vides aizsardzības normatīvo aktu nosacījumiem, veicinās augsnes, grunts vai gruntsūdeņu piesārņojuma samazinājumu un radīs pozitīvu, tiešu, ilgtermiņa ietekmi uz vides kvalitāti.
- Neapsaimniekoto artēzisko urbumu apzināšana, sakārtošana atbilstoši normatīvo aktu nosacījumiem vai tamponēšana, ietekmēs pazemes ūdeņu kvalitāti (piesārņošanas riska no virszemes novēršana), kas radīs pozitīvu, tiešu, ilgtermiņa ietekmi uz vidi, kā arī veicinās degradēto teritoriju sakārtošanu un likvidāciju.
- Attīstot apbūvi aizsargjoslā ap kapsētām Riebiņu ciemā un Stabulnieku ciemā, dzeramā ūdens apgāde jāplāno no centralizētās ūdensapgādes tīkliem, kas radīs tiešu, pozitīvu, ilgtermiņa ietekmi uz dzeramā ūdens kvalitāti.
- Labiekārtotu dabas un apstādījumu teritoriju plānošana Kastīrē, Riebiņos pozitīvi ietekmēs vides un ainavas kvalitāti šajos ciemos, kā arī netieši Feimankas, Jašas un Jašežera ūdeņu ekoloģisko kvalitāti, ilgtermiņā ietekmējot arī ciemus un Gelenovas parku.
- Aizsargājamo ainavu apvidus "Kaučers" apsaimniekošanas pasākumu realizācija un iesaiste novada tūrisma piedāvājumā, plānojot atpūtas vietu izveidi, kuras ir iekļautas šīs ĪADT dabas aizsardzības apsaimniekošanas pasākumu plānā, mazinās slodzi uz ekosistēmām un aizsargājamo ainavu apvidu kopumā, kas rada pozitīvu, tiešu, ilgtermiņa ietekmi.
- Nosakot ūdensobjektu aplūstošās teritorijas, tās iekļautas virszemes ūdensobjektu aizsargjoslās, ciemos, veicinot virszemes ūdeņu kvalitātes uzlabošanu, radot pozitīvu, tiešu, ilgtermiņa ietekmi uz virszemes ūdensobjektu kvalitāti.
- Nosakot minimālo grodu aku attālumu no iespējamajiem gruntsūdeņu piesārņojuma avotiem (20 m), tiek radīta pozitīva, tieša ietekme uz dzeramā ūdens kvalitāti vietās, kur to iegūst no grodu akām.

Netiešās ietekmes

- Notekūdeņu attīrīšanas iekārtu rekonstrukcija un uzstādīšana Sīlukalnā un Silajāņos, tīklu rekonstrukcija un paplašināšana arī citos ciemos, uzlabos sadzīves notekūdeņu attīrīšanas kvalitāti, kas radīs pozitīvu, netiešu, ilgtermiņa ietekmi uz apdzīvotajās vietās vai pie tām esošo ezeru un upju ūdeņu kvalitāti, līdz ar to paaugstinot vides kvalitāti ciemos.
- Veicot ūdensapgādes sistēmas pilnveidošanu, uzlabosies dzeramā ūdens kvalitāte un tiks samazināti ūdens zudumi. Realizējot plānotos investīciju projektus

ūdenssaimniecības sakārtošanā, sniedzot kanalizācijas pakalpojumus iedzīvotājiem, kam līdz šim tie nebija pieejami, sagaidāms mazāks gruntsūdeņu piesārņojums. Nodrošinot lietus un kanalizācijas tīklu sistēmas pilnveidošanu, mazināsies risks ielu applūšanai ar ūdeni stipra lietus laikā.

- Realizējot projektus energoefektivitātes uzlabošanā, veicot uzlabojumus siltumtrasē, tiek samazināti siltuma zudumi. Paredzot ēku siltināšanu, sagaidāms mazāks kurināmā patēriņš, līdz ar to mazāks gaisa piesārņojums.
- Pirms objektu un infrastruktūru izbūves, veicot detalizētu izpēti par to iespējamo ietekmi uz ĪADT, īpaši aizsargājamajiem biotopiem un īpaši aizsargājamo dzīvnieku populācijām, nosakot tā izbūvei piemērotākās vietas, ir iespēja mazināt plānotās būves un infrastruktūras negatīvo ietekmi uz ekosistēmu kopumā, piemēram, putnu migrācijas un ligzdošanas vietām.
- Veidojot videi draudzīgu tūrisma un atpūtas vietu infrastruktūru un pakalpojumus, sagaidāma antropogēnās slodzes pastāvīgās ietekmes samazināšana uz ekosistēmām.

Negatīvas ietekmes uz vidi

Tiešās ietekmes

- Saglabājoties degradētajām teritorijām, to degradācija turpinās, kas rada negatīvu, tiešu, ilgtermiņa ietekmi uz vides un ainavas kvalitāti.
- Nerekultivējot karjerus, saglabājas tajos esošā nekvalitatīvā ainava, kas rada negatīvu tiešu ilgtermiņa ietekmi uz ainavas kvalitāti.
- Neuzsākot saimniecisko darbību degradētajās teritorijās, netiek konstatēts piesārņojums augsnē, gruntī vai gruntsūdeņos, līdz ar to neveicinot tā likvidāciju un radot negatīvu, ilgtermiņa ietekmi uz vidi.
- Ražošanas teritoriju attīstība ciemos lokāli izmanīs gaisa kvalitāti, trokšņa līmeni un smaku koncentrāciju, kas atsevišķos gadījumos var izraisīt negatīvu ietekmi uz vidi, pie nosacījuma, ja netiek ieviestas mūsdienīgas ražošanas tehnoloģijas, nodrošinātas vides aizsardzības normatīvo aktu prasību izpildes. Taču pretējs efekts sagaidāms, ja tiek ievērotas visas iepriekš minētās darbības, līdz ar to, attīstot ražošanas teritorijas, tiek radīta neitrāla vai pozitīva ietekme uz vidi.
- Neveicot karjeru rekultivāciju, pēc ieguves darbu pabeigšanas, veidojas tieša, ilgtermiņa ietekme uz novada ainavas kvalitāti.

Īstermiņa un ilgtermiņa ietekmes uz vidi

Plānošanas dokumentā paredzētās darbības pēc to ietekmes ilguma var iedalīt īstermiņa un ilgtermiņa ietekmes darbībās.

Īstermiņa ietekmes

Galvenās no tām ir:

- Būvniecības laikā – troksnis, putekļi, būvgruži un zemsedzes bojājumi;
- Satiksmes, komunikāciju (elektrība, ūdens, gāze, u.c.) traucējumi būvniecības laikā;
- Var īslaicīgi paaugstināties gaisa piesārņojums (GOS, CO₂) saistībā ar būvniecības darbiem;
- Gruntsūdens līmeņa izmaiņas.

Ilgtermiņa ietekmes uz vidi

Galvenās no tām ir:

- Bioloģiskās daudzveidības samazināšanās;
- Ainavas izmaiņas;
- Izmaiņas gaisa kvalitātē;
- Izmaiņas virszemes un pazemes ūdens kvalitātē.

Pie ilgtermiņa ietekmēm ir attiecināmas visas tās ietekmes, kas minētas iepriekš – pozitīvās un negatīvās (gan tiešās, gan netiešās), jo tās ietekmi uz vidi atstās ilgtermiņā.

Pastāvīgās un vidēji ilgās ietekmes

Pastāvīgās un vidēji ilgās ietekmes var būt saistītas, galvenokārt, ar gaisa, trokšņa, vibrācijas un vides piesārņojumu, kuru var izraisīt:

- automašīnu plūsma un vides piesārņojums;
- grunts, gruntsūdens un virszemes ūdens piesārņojums.

5. AR PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANAS SAISTĪTIE VIDES ASPEKTI, TOS RAKSTUROJOŠIE INDIKATORI

Vides pārskata sagatavošanas procesā secināts, ka ar Riebiņu novada teritorijas plānojuma 2012. – 2024. gadam ieviešanu nav saistītas nozīmīgas vides problēmas, ir identificēti šādi ar jauno teritorijas plānojumu saistītie vides aspekti:

- vides un ainavas kvalitāte degradētajās teritorijās;
- vides kvalitāte apdzīvotajās vietās;
- virszemes ūdensobjektu ekoloģiskā kvalitāte.

Novada teritorijas plānojuma ieviešana varētu ietekmēt vides un ainavas kvalitāti degradētajās teritorijās – bijušajās saimniecības teritorijās, to ēku un būvju izvietojuma vietās gan renovējot un/vai nojaucot esošās degradētās būves, gan labiekārtojot vidi. Konstatējot naftas produktu vai citu ķīmisku vielu sadalīšanās starpproduktus teritorijas sakārtošanas ietvaros tiktu īstenota piesārņojuma likvidācija. Līdz šim Plānošanas dokumenta ieviešanas laikā degradēto teritoriju sakārtošana nav veikta, jo pārsvarā šādas teritorijas pieder privāto zemju īpašniekiem un pašvaldība nevar ietekmēt šo teritoriju sakārtošanu.

Paredzēts, ka ieviešot teritorijas plānojumu novada ciemos, tiktu ietekmēta to vides kvalitāte, ko radīs ciema robežās esošo degradēto teritoriju apsaimniekošanas atsākšana. Šo teritoriju apbūves attīstība vietējā līmenī var būt saistīta ar dažu vides kvalitātes aspektu: gaisa kvalitāte, trokšņa līmenis, smakas izmaiņām, u.c. Bet šobrīd šajās teritorijās nav atsākusies saimniekošana, līdz ar to izmaiņu nav. Apdzīvotu vietu vides kvalitātes uzlabošanas aspekti ir saistīti ar teritorijas plānojumā iekļauto centralizētās ūdensapgādes un notekūdeņu savākšanu sistēmu attīstību, kas jau daļēji ir īstenots dažādu projektu ietvaros.

Trešais nozīmīgais šī teritorijas plānojuma vides aspekts ir virszemes ūdensobjektu ekoloģiskā kvalitāte, jo teritorijas plānojuma ietverti notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas risinājumi un to izstrādes nepieciešamība. Virszemes ūdeņu ekoloģiskās kvalitāte uzlabošana ir īpaši nozīmīga, gadījumos, kad teritorijas plānojums ietekmē ezerus (Kaučers, Salmejs, Jašezers), kuri atrodas ĪADT – aizsargājamo ainavu apvidū “Kaučers” un dabas liegumā “Jašas-Bicānu ezers” un tādejādi ir saistīti ar vides kvalitātes uzlabošanu novada ĪADT. Šobrīd visām 4 ĪADT ir izstrādāti dabas aizsardzības plāni, kuru prasību ievērošana un izpilde pozitīvi ietekmēs vides kvalitāti.

6. MONITORINGA REZULTĀTU APKOPOJUMS

6.1. Atmosfēras gaisa kvalitāte

Regulāri gaisa kvalitātes mērījumi Riebiņu novadā netiek veikti, taču, izvērtējot autotransporta un pārvadājumu pa dzelzceļu intensitāti, kā arī stacionāro objektu radīto izmešu apjomus salīdzinājumā ar Latvijas pilsētu pašvaldībām, kurās gaisa kvalitāte tiek kontrolēta, var secināt, ka novada gaisa piesārņojuma avotu ietekme uz gaisa kvalitāti ir nenozīmīga.

Saskaņā ar LVĢMC pieejamo informāciju, Plānošanas dokumenta laikā NO_x , CO, CO_2 emisijas ir pieaugušas (skatīt tabulu Nr. 6.1.), bet tā kā pa gadiem ir mainīties emisiju emitējošo iekārtu skaits, tad datus nebūtu objektīvi salīdzināt. Ja 2012. gadā tika apkopota informācija par 47 iekārtām, tad 2016. gadā ir apkopota informācija par 70 iekārtām. Iekārtu skaita pieaugums liecina par to, ka uzlabojusies gaisa piesārņojošo vielu kontroles sistēma un uzskaitē, kontrolējot to vietās, kur iepriekš tas nav ticis veikts. Protams, šis apgalvojums nav pilnīgi viennozīmīgs, jo uzlabojoties ekonomiskajai situācijai, pieaug arī saimnieciskās darbības veicēju skaits, transporta intensitāte, līdz ar to parādās jauni piesārņojuma avoti. Kopējais gaisa piesārņojošo vielu apjoms no 2012. līdz 2016. gadam būtiski nemainās.

Balstoties uz augstāk minēto Plānošanas dokumenta īstenošanas laikā ietekme uz atmosfēras gaisa kvalitāti raksturojama kā neitrāla.

Tā kā LVĢMC datubāzē par Riebiņu novadu nebija pieejami dalīti dati par PM_{10} un $\text{PM}_{2,5}$, tad tabulā apskatītas kopējās cietās izkliedētās daļiņas.

Piesārņojošo vielu emisijas Riebiņu novadā

Tabula Nr. 6.1.

Gads	Izmeši, t/gadā						
	Iekārtu skaits	NO_x	CO	CO_2	Cietās izkliedētās daļiņas	Benzīns	Petroleja
2012	47	13,92	21,84	-	3,82	0,1044	0,0091
2013	4	-	-	-	-	0,0438	0,0041
2014	59	30,30	36,93	7,02	6,44	0,0420	0,0033
2015	67	19,69	24,06	9125,46	4,22	0,0355	0,0042
2016	70	20,79	40,56	7578	4,22	0,0381	0,0039

(Avots: LVĢMC)

Riebiņu novadā galvenokārt kā kurināmais tiek izmantota malka, šķelda un granulas. 2012. gadā realizēts projekts “Riebiņu novada Sīļukalna pagasta pārvaldes, kultūras nama un pamatskolas katlu mājas modernizācija”, kura ietvaros modernizēta katlu māja ar mērķi samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas, aizstājot esošo apkures iekārtu, kura ražo siltumenerģiju no akmeņoglēm ar jaunu moduļa tipa katlu māju.

2012. gadā ar ERAF līdzfinansējumu īstenots projekts “Atjaunojamo energoresursu pielāgošanas iespējas Latgales reģionā, Utenas apriņķī un Paņevežas apriņķī”, kura mērķis bija veicināt alternatīvās enerģijas avotu izmantošanu un popularizēšanu, kā arī esošo enerģijas avotu aizvietošanu esošajās apkures un apgaismes sistēmās.

No 2013. gada 30. novembra līdz 2014. gada 30. jūnijam īstenots projekts “Kompleksu risinājumu ieviešana siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai Riebiņu vidusskolas ēkā”, kura ietvaros uzmanība pievērsta enerģijas patēriņa samazināšana apkures un apgaismojuma nodrošināšanai Riebiņu vidusskolā, uzsākot papildus siltumenerģijas ieguvī no atjaunojamajiem energoresursiem, kopumā sekmējot SEG emisiju samazināšanos.

Riebiņu novada dome 2016. gadā veica termogrāfisko apsekošanu un energoauditu trim pašvaldības ēkām - Riebiņu novada administratīvās ēkas Saules ielā 8, Riebiņos, Riebiņu pagastā; Sīļukalna kultūras nama Latgales ielā 1, Sīļukalnā, Sīļukalna pagastā, Riebiņu novadā; Sociālās dzīvojamās mājas Skolas ielā 8, Stabulniekos, Stabulnieku pagastā, Riebiņu novadā.

6.2. Trokšņa līmenis

Plānošanas dokumenta laikā trokšņa līmeņu mērījumi pašvaldībā netiek veikti. Joprojām transporta un ražošanas radītie trokšņa līmeņi Riebiņu novadā ir zemi. Augstāki tie ir dzelzceļa un autoceļu tuvumā, bet tā kā Plānošanas dokumenta īstenošanas laikā novadā nav būtiski pieaugusi transporta intensitāte, nav mainījies transporta infrastruktūras izvietojums un nav pieaudzis iedzīvotāju skaits, var secināt, ka trokšņa līmeņi nepārsniedz pirms Plānošanas dokumenta perioda trokšņu līmeņus, tādejādi arī nepārsniedzot MK 2014. gada 7. janvāra noteikumus Nr.16 “Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība” minētos robežlielumus.

Līdz ar to var secināt, ka būtisku izmaiņu nav un Plānošanas dokumentam ir bijusi neitrāla ietekme uz trokšņa līmeni Riebiņu novada teritorijā.

6.3. Virszemes ūdens kvalitāte

Kā minēts Vides pārskatā, Latvijai un līdz ar to arī Riebiņu novadam ir saistošas Eiropas kopienas Ūdens struktūrdirektīvas (2000/60/EC) prasības, kas nosaka, ka līdz 2015. gada beigām visā Eiropā jānodrošina laba virszemes un pazemes ūdens kvalitāte. Latvijas teritorijas iedalījums upju baseinu apgabalos un vispārīgi ūdeņu kvalitātes mērķi ir noteikti Ūdens apsaimniekošanas likumā. Šo mērķu sasniegšanai jāveic pasākumi, lai vienlaicīgi izpildītu MK 25.06.2009. noteikumus Nr.646 „Noteikumi par upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas plāniem un pasākumu programmām”.

Riebiņu novads ietilpst Daugavas upju baseinu apgabalā. Riebiņu novadā saskaņā ar Ministru kabineta 2011. gada 31. maija noteikumus Nr.418 “Noteikumi par riska ūdensobjektiem” noteikto ir seši riska ūdens objekti, kuros pastāv risks nesasnēgt Ūdens apsaimniekošanas likumā noteikto labu virszemes ūdeņu stāvokli - Meirānu kanāls (D441 SP), Feimanka (D480 SP), Salmeja ezers, Feimaņu ezers, Eikša ezers, Rušona ezers. Salīdzinot ar Plānošanas dokumenta SIVN norādīto, ūdens riska objektu skaits ir palielinājies par vienu objektu (Meirānu kanāls).

Kopš 2011. gada ar ERAF līdzfinansējumu tiek īstenots projekts “Pilsētu dīķu ekoloģiskā stāvokļa atjaunošana Latvijas un Lietuvas pierobežas pašvaldību teritorijās”, kura ietvaros tiek izstrādāts tehniskais projekts Riebiņu parka dīķu un Feimankas upes dīķa tīrīšanai un tiek iegādāts aprīkojums Riebiņu parka labiekārtošanas darbiem.

2013. gadā tika īstenots projekts “Zivsaimnieciskās ekspluatācijas noteikumu izstrāde Riebiņu novada ūdenstilpnēs”, kura ietvaros tika veicināta zivsaimniecības attīstība Riebiņu novadā, izstrādājot zivsaimnieciskās ekspluatācijas noteikumus Eikša, Kaučera, Lielā Kurtaša, Lielā Salkas, Mazā Salkas un Salmeja ezeriem.

2013. gadā tika īstenots projekts „Zivju resursu krājumu pavairošana Riebiņu novada Rušonas pagasta Kategradas ezerā”,

2014.gadā tika īstenots projekts „Zivju resursu krājumu pavairošana Riebiņu novada Rušonas pagasta Eikša ezerā”.

2015. gadā tika īstenots projekts Zivju resursu atražošanas pasākumu īstenošana Riebiņu novada Kategrades un Bicānu ezeros.

2016. gadā tika īstenots projekts” Zandarta mazuļu iegāde un ielaišana Riebiņu novada Salmeja ezerā, Kaučera ezerā un Jāšezerā”.

Uz Jašas upes Kastīres ciemā 20. gs. 50-tajos gados tika izveidots ūdens līmeņa regulators. 1962. gadā regulators tika izskalots, pēc tam vairākas reizes daļēji atjaunots. Aizsprosta – regulatora atjaunošanas darbi veikti 2007. gada augustā – septembrī. Diemžēl arī Plānošanas dokumenta laikā atjaunotais aizsprosts – regulators joprojām nav nodots ekspluatācijā, jo saskaņā ar VVD Daugavpils RVP rīcībā esošo informāciju aizsprosta – regulatora pārgāznes sliekšnis un pārgāznes piltuve rekonstrukcijas gaitā ir izbūvēta augstāka, nekā tas bija paredzēts VVD Daugavpils RVP izsniegtajos tehniskajos noteikumos, tehniskajā projektā un aizsprosta-regulatora ietekmes uz vidi novērtējuma noslēguma ziņojumā noteiktajām augstuma atzīmēm. Ievērojot to, ka aizsprosta - regulatora ietekmes zonā atrodas arī Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamās dabas teritorija „Jašas - Bicānu ezers” (atrodas augšpus aizsprosta – regulatora) un izbūvējot aizsprostu, nav ievēroti tam noteiktie tehniskie parametri, 2011. gadā pēc VVD Daugavpils RVP prasības Riebiņu novada dome izstrādāja un RVP saskaņoja preventīvo pasākumu plānu tiešu kaitējuma draudu novēršanai DL „Jaša” un „Jašas - Bicānu ezers” dabas vērtībām (Riebiņu novada teritorijas plānojums 2012.- 2024.). [DL “Jašas-Bicānu ezers” DAP]

6.4. Notekūdeņu attīrīšana un paliekošais piesārņojums

Notekūdeņu savākšana centralizētājās notekūdeņu attīrīšanas iekārtās Riebiņu novadā tiek veikta no sekojošām apdzīvotām vietām – Stabulniekiem, Galēniem, Riebiņiem, Kastīres un Gailīšiem. NAI nedarbojas Sīlukalnā un Silajāņos. Tabulā Nr.6.4. norādīta Riebiņu novada NAI jauda un noslodze.

Notekūdeņu attīrīšanas iekārtu jauda un noslodze

Tabula Nr.6.4.

Apdzīvotās vietas nosaukums	Tips	Jauda, m ³ /dnn	Notekūdeņu novadīšana
Sīlukalns	Attīrīšanas iekārtas nedarbojas		
Silajāņi	Attīrīšanas iekārtas nedarbojas		
Stabulnieki	Bio-100	100 m ³ /dnn	Novadīti uz divpakāpju attīrīšanas dīķi, tālāk uz novadgrāvi
Galēni	Bio-75	75 m ³ /dnn	Novadīti uz Ošas upi
Riebiņi	Bio-175	175 m ³ /dnn	Novadīti uz bioloģisko dīķi, tālāk uz Feimankas upi
Kastīre	Bio-60	60 m ³ /dnn	Novadīti uz Jašas upi
Gailīši	Bio-25	25 m ³ /dnn	Novadīti uz novadgrāvi

Saskaņā ar Riebiņu novada domes sniegto informāciju Kastīres ciemā jau kopš 2004. gada darbojas notekūdeņu attīrīšanas iekārtas, tomēr tās darbojas neefektīvi un ir plānots veikt rekonstrukciju. Arī Galēnu pagastā darbojas NAI, kuras izbūvētas 2010. gadā, bet tās darbojas neefektīvi un tiek plānota rekonstrukcija. Stabulnieku pagastā kopš 2015. gada remontdarbiem attīrītā notekūdeņu kvalitāte ir uzlabojusies.

Sākotnējā ietekmes uz vidi novērtējumā ir minēts, ka Silajāņu un Sīļukalna pagastos ir nepieciešama risināt NAI būvniecību, bet šobrīd tā nav veikta.

Saskaņā ar Riebiņu novada domes sniegto informāciju, 2015. gadā Riebiņos realizēts projekts, kura ietvaros pusei ciemata teritorijas nomainīti kanalizācijas tīkli un pieslēgti 2 jauni patērētāji. Daļā Riebiņu joprojām ir vecā kanalizācijas trase, kā arī vietām lietus ūdeņu kanalizācija ir pievienota sadzīves notekūdeņu kanalizācijai.

Kopējais attīrītais un apkārtējā vidē novadītais notekūdeņu daudzums no 2012. līdz 2016. gadam ir mainīgs robežās no 38,4 līdz 86,2 tūkst.m³/gadā (skatīt tabulu Nr.6.4.1.). Krasā novadīto notekūdeņu daudzuma atšķirība novērojama 2013. gadā, samazinājums aptuveni uz pusi, arī izplūžu skaits šajā gadā ir par divām mazāks, nekā pārējos vērtējumā iekļautajos gados. Vērtējot pārējo gadu Plānošanas dokumenta īstenošanas laikā novadīto notekūdeņu daudzumu, tas ir samērā līdzīgs un nav novērojama tendence uz notekūdeņu daudzuma samazināšanos. Secināms, ka Plānošanas dokumentam ir bijusi neitrāla ietekme uz novadīto notekūdeņu daudzuma izmaiņām.

Atbilstoši LVĢMC statistikas “2-Ūdens” pārskatiem, šobrīd Riebiņu novadā ir 6 notekūdeņu izplūdes virszemes ūdeņos.

2016. gadā no Galēnu ciema apkārtējā vidē tika novadīti 8,92 tūkst.m³/gadā notekūdeņi, Riebiņu ciema – 41,21 tūkst.m³/gadā notekūdeņi, Stabulnieku ciema – 13,2 tūkst.m³/gadā notekūdeņi. Par pārējiem nav pieejami atsevišķi statistikas dati.

Notekūdeņu novadīšanas vietu skaits un attīrītais ūdens daudzums

Tabula Nr.6.4.1.

Gads	Novadīšanas vietu skaits (izplūdes)	Kopā novadītie notekūdeņi, tūkst m ³ /gadā	tai skaitā				
			Ar att., norm, tīri	Ar att., norm, netīri	Bez att., norm, tīri vai norm, netīri	Lietus	Citi
2012	6	86,22	86,22	0	0	0	0
2013	4	38,40	38,40	0	0	0	0
2014	6	84,17	84,17	0	0	0	0
2015	6	70,93	70,93	0	0	0	0
2016	6	78,88	78,88	0	0	0	0

(Avots: LVĢMC)

Nav pieejami skaidrojumi par 2013. gada izplūdes vietu skaita un novadītā notekūdeņu daudzuma samazinājumu. Analizējot pieejamo informāciju, secināts, ka šādas neatbilstības radušās administratīvu kļūdu dēļ, lai gan realitātē izmaiņas nav bijušas.

Pieniņos, Aglonas stacijā un viensētās novada lauku teritorijās ir individuālie notekūdeņu savākšanas risinājumi, kam nav tiešās izplūdes virszemes ūdeņos. Šie risinājumi ir uzskatāmi par izkliedētā piesārņojuma avotiem.

Centralizēta kanalizācijas sistēma eksistē novada ciematos. Tabulā Nr.6.4.2. norādītas apdzīvotās teritorijas un tām pieslēgto patērētāju skaits centralizētajai kanalizācijas sistēmai, salīdzinot 2009. un 2016. gadu.

Centralizētās kanalizācijas sistēmas raksturojums Riebiņu novadā

Tabula Nr.6.4.2.

Apdzīvotās vietas nosaukums	Patērētāju skaits		Tīklu garums, m	Spiedvadi, m
	2009	2016		
Sīļukalns	2	10+skola, pagasts, kultūras nams (~ 100 patērētāji)	2293	-
Silajāņi	101	22+pagasts, kultūras nams (~ 50 patērētāji)	1640	290
Stabulnieki	201	150+skola, pagasts, kultūras nams (~ 100 patērētāji)	1081	36
Galēni	254	155+skola, pagasts, kultūras nams (~150 patērētāji)	1873	481
Riebiņi	596	348 +skola, pagasts, kultūras nams (~ 300 patērētāji)	5497	159
Kastīre	230	250+skola, pagasts, (~ 120 patērētāji)	2500	300
Baški	61	70	656	248
Gailīši	50	50+ aprūpes centrs (~30)	200	-

Pēc tabulā Nr.6.4.2. sniegtās informācijas redzams, ka centralizētās kanalizācijas sistēmai pieslēgto patērētāju skaits Riebiņu novada apdzīvotajās vietās (ciemos) salīdzinot ar 2009. gada datiem ir pieaudzis, līdz ar to samazinot virszemes un gruntsūdens piesārņojuma riskus un paaugstinot Riebiņu novada kopējo pazemes un virszemes ūdens kvalitāti.

Attīrītajos notekūdeņos paliekošo vielu daudzumi ir apkopti tabulā Nr.6.4.3. Joprojām galvenās vielas, kuras tiek novadītas apkārtējā vidē, ir komunālo notekūdeņu paliekošais piesārņojums - suspendētās vielas, slāpekļa un fosfora savienojumi. Suspendēto vielu daudzums ir samazinājies vairāk nekā uz pusi, savukārt slāpekļa un fosfora savienojumu daudzums notekūdeņos ir nedaudz pieaudzis. Bet ievērojot to, ka analīžu un uzskaites metožu precizitāte minētajā laika periodā ir bijusi atšķirīga, apkopotie dati nav tieši salīdzināmi.

Attīrītajos notekūdeņos paliekošais piesārņojums

Tabula Nr.6.4.3.

Gads	Vielu daudzumi, t/gadā								
	Piesārņ. dati	Suspendētās vielas	BSP ₅	ĶSP	Naftas produkti	SVAV	P _{kop.}	P-PO4	N _{kop.}
2012	10,03	2,34	1,66	4,15	0	0	0,336	0	1,482
2013	4,58	1,13	0,49	1,41	0	0	0,247	0	1,091
2014	11,42	1,91	2,05	5,23	0	0	0,407	0	1,830
2015	11,55	1,58	2,13	5,03	0	0	0,277	0	1,757
2016	11,14	1,09	1,70	4,31	0	0	0,530	0	2,850

(Avots: LVGMC)

Kopējo attīrīto un apkārtējā vidē novadīto notekūdeņu piesārņojuma daudzumu kvalitāte, par kuriem 2012. un 2014.gadā ir iesniegts valsts statistiskais pārskats "2-Ūdens", atbilst Ministru kabineta 2002. gada 22. janvāra noteikumos Nr. 34 "Noteikumi pa piesārņojošo vielu emisiju ūdenī" noteiktajām kvalitātes prasībām. 2014. gadā tiek pārsniegts N_{kop.}, sasniedzot 28,41 mg/l un pārsniedzot robežvērtību par 13,41 mg/l. 2015. gadā visi parametri atbilda prasībām izņemot BSP₅, kurš pārsniedza noteiktos 25 mg/l, sasniedzot 30 mg/l. Savukārt 2016. gadā tika pārsniegta robežvērtība N_{kop.}, kur 15 mg/l lielums tika pārsniegts par 21,13 mg/l, sasniedzot 36,13 mg/l. Plānošanas dokumenta laikā ir palielinājies N_{kop.}, un pēdējos gados ir vērojama tendence pieaugt slāpekļa piesārņojumam, kas gan varētu būt saistīts ar precīzāku testēšanas metožu izmantošanu, nevis sliktāku attīrīšanas iekārtu darbību. Taču tas izvērtējams veicot papildus novadāmo notekūdeņu kvalitātes un NAI darbības kontroli.

Lai optimizētu un uzlabotu notekūdeņu attīrīšanu, paplašinātu notekūdeņu savākšanas centralizēto tīklu teritorijas plānojuma izstrādes laikā 2011. gadā Riebiņos, Galēnos un Gaiļmuižā ir ieviesti Eiropas reģionālās attīstības fonda un pašvaldības finansētie ūdenssaimniecības projekti. 2014. gadā tika īstenots projekts „Ūdenssaimniecības attīstība Riebiņu novada Riebiņu ciemā II kārtā”, kura ietvaros tika veikta ūdensapgādes kvalitātes uzlabošana, notekūdeņu savākšanas kvalitātes uzlabošana, ūdensapgādes pakalpojumu pieejamības paplašināšana, notekūdeņu savākšanas pakalpojumu pieejamības paplašināšana. Līdz ar to tiek sekmēta kvalitatīva notekūdeņu attīrīšana un ilgtermiņā labvēlīgi tiek ietekmēta Feimankas, Ošas un Preiļupītes ūdeņu kvalitāte.

6.5. Pazemes ūdens kvalitāte un kvantitāte

Saskaņā ar Daugavas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānu 2016. – 2021. gadam (2015.gadā) iekļautajam vērtējumam pazemes ūdeņu ķīmiskā kvalitāte novadā ir laba.

Pazemes ūdeņu aizsargāšanai no virszemes piesārņojuma dzeramā ūdensapgādes urbumiem un ūdensgūtnēm ir noteiktas aizsargjoslas. Novadā atrodas daudzi urbumi, kuru statuss nav zināms. Urbumi, kuru izmantošana turpmāk netiek plānota, lai novērstu piesārņošanas iespējas no virszemes, ir jāslēdz, jāveic to tamponēšanu. Plānošanas dokumenta īstenošanas laikā urbumu tamponēšana nav veikta, jo tie ir

privātie urbumi, līdz ar to pašvaldībai par šādu urbumu stāvokli nav informācijas. Pašvaldības urbumi tiek izmantoti.

Dzeramā ūdensapgāde no pazemes ūdeņiem

Riebiņu novadā teritorijas ūdensapgādē 100% izmanto pazemes ūdeņus. Pazemes ūdeņiem izšķir divu veidu pazemes ūdensgūtnes tipus – no gruntsūdeņiem (akām un urbumiem līdz 20 m) un artēziskiem urbumiem (starpslāņu ūdeņiem dziļāk par 20 m). Daļa urbumu netiek izmantoti un tos nepieciešams tamponēt, lai izvairītos no piesārņojošo vielu iekļūšanas gruntsūdeņos. Novada teritorijā atrodas 93 artēziskie urbumi, no kuriem 30 urbumi netiek izmantoti. Tabulā Nr.6.5. sniegts Riebiņu novada teritorijā centralizētajai ūdens apgādei pieslēgto patērētāju skaits, salīdzinot 2009. un 2017. gadu.

Centralizētajai ūdens apgādei pieslēgto patērētāju skaits

Tabula Nr.6.5.

Apdzīvotās vietas nosaukums	Patērētāju skaits		Tīklu garums, m
	2017	2009	
Sīlukalns	5 patērētāji +skola, pagasts, kultūras nams (~ 100 patērētāji)	2	2027
Silajāņi	68+pagasts, kultūras nams (~ 50 patērētāji)	101	4683
Stabulnieki	150+skola, pagasts, kultūras nams (~ 100 patērētāji)	280	3706
Galēni	204+skola, pagasts, kultūras nams (~ 150 patērētāji)	361	5633
Riebiņi	408+skola, pagasts, kultūras nams (~ 300 patērētāji)	596	9107
Kastīre	250 +skola, pagasts, (~ 120 patērētāji)	230	3000
Baški	70	61	340
Gailīši	50+ aprūpes centrs (~30)	50	2000

Pēc tabulā Nr.6.5. sniegtās informācijas, redzams, ka centralizētajai ūdens apgādei pieslēgto patērētāju skaits ir palielinājies, salīdzinot ar 2009. gada datiem. Secināms, ka ūdenssaimniecība pēdējo gadu laikā attīstās, nodrošinot Riebiņu novada iedzīvotājus ar kvalitatīvāku un prasībām atbilstošu dzeramo ūdeni.

Atbilstoši LVĢMC pieejamajai informācijai tabulā Nr.6.5.1. apkopota informācija par Ūdens ieguves apjomu un vietu skaitu. Plānošanas dokumenta īstenošanas laikā ir novērojama ūdens ņemšanas samazinājuma tendence, lai gan 2016. gadā iegūtais

ūdens daudzums ir atkal palielinājies. 2013. gads nav objektīvi salīdzināms, jo ūdens ņemšanas vietu skaits ir par 4 mazāk nekā citus gadus. Ūdens patēriņa samazinājumam var būt vairāki iemesli, kā infrastruktūras uzlabošanās, novēršot ūdens zudumus centralizētajā ūdensapgādes sistēmā, iedzīvotāju daudzuma samazināšanās novadā, u.tml.

Ūdens ieguves apjomi un vietu skaits

Tabula Nr. 6.5.1.

Gads	Ūdens ņemšana no dabīgiem avotiem, tūkst. m ³ /gadā					
	ņemts svaigais ūdens					Citi
	Kopā	Vietu skaits	t.sk. izmērīts	Virszemes	Pazemes	
2012	140,646	12	140,646	0	140,646	0
2013	85,346	8	85,346	0	85,346	0
2014	135,131	12	135,131	0	135,131	0
2015	121,056	12	121,056	0	121,056	0
2016	130,13	12	130,13	0	130,13	0

(Avots: LVĢMC)

Riebiņu novadā ūdens galvenokārt tiek izmantots komunālajām un sadzīves vajadzībām (skatīt tabula Nr.6.5.2.).

Ūdens izmantošana

Tabula Nr. 6.5.2.

Gads	Ūdens izmantošana, tūkst. m ³ /gadā				
	Kopā	tai skaitā		Atgriezeniskās sistēmās	Ūdeņu zudumi
		ražošanas vajadzībām	komunālajām un sadzīves vajadzībām		
2012	140,646	20,788	119,858	0	0
2013	85,346	20,186	65,16	0	0
2014	135,131	23,451	111,68	0	0
2015	121,056	27,376	93,68	0	0
2016	130,13	23,52	106,61	0	0

(Avots: LVĢMC)

Novada nodrošinājums ar dzeramo ūdeni ir pietiekams. Lai arī ūdens kvalitāte atbilst ūdens nekaitīguma prasībām, tam ir paaugstināts dzelzs saturs, ko nosaka pazemes ūdeņu dabiskā kvalitāte.

Centralizētai ūdensapgādei izmantoto Arukilas-Amatas kompleksa horizontu ūdeņi atbilst dzeramā ūdens nekaitīguma obligātajām prasībām, izņemot paaugstinātu dzelzs saturs, ko nosaka pazemes ūdeņu dabiskais sastāvs. Tādēļ Riebiņu novadā visos ciemos, kur ir centralizētā ūdensapgādes sistēma, kvalitatīva dzeramā ūdens nodrošināšanai ir nepieciešams veikt iegūtā pazemes ūdens atdzelžošanu. Dzeramā

ūdens kvalitātes nodrošināšanai Riebiņos ūdenssaimniecības projektu ietvaros ierīkoti jaunie urbumi (“Riebiņi 3” un “Riebiņi 4”) ir pieslēgti atdzelzošanas stacijai. Ūdenssaimniecības projektos atdzelzošanas iekārtas ir uzstādītas arī Galēnos, Gaiļmuižā, Kastīrē un Sīļukalnā. Plānošanas dokumenta īstenošanas laikā atdzelzošanas iekārtas ir ierīkotas arī Stabulnieku, Bašķu un Silajāņu ciemos, kur iepriekš dzeramajā ūdenī, kas iegūts no pazemes ūdeņiem ir paaugstināts dzelzs saturs.

2016. gadā īstenots projekts, kura ietvaros par novada līdzekļiem Riebiņu ciematā tika uzstādīti ūdensmērītāji, kuri aprīkoti ar radio moduļiem. Tas ļauj attālināti nolasīt ūdens patēriņa mērījumus un tādejādi atvieglo ūdens patēriņa uzskaiti, laicīgi fiksēt tīkla bojājumus. Šādas ūdens uzskaites sistēmas paredzēts ieviest arī citos pagastos.

Galvenā dzeramā ūdens kvalitātes problēma visā novadā ir nolietotie ūdensapgādes cauruļvadi. Plānošanas dokumenta īstenošanas laikā, 2016. gadā par novada līdzekļiem tika uzstādītas ūdens sagatavošanas stacijas Bašķos, Silajāņos un Stabulniekos, līdz ar to šobrīd stacijās visā novadā tiek sagatavots labas kvalitātes ūdens. Bet sakarā ar sliktu ūdensapgādes cauruļvadu stāvokli (tās ir novecojušas un tajās izveidojušās nogulsnes), līdz patērētājam ūdens bieži nonāk ar izmainītu kvalitāti. Centralizētajām ūdens apgādes sistēmām ir jāveic rekonstrukcija.

6.6. Riska objekti un teritorijas

Riska situācijas cilvēku veselībai un īpašumam var radīt dabas apstākļi un esošās/bijušās saimnieciskās darbības objekti.

Dabas apstākļu radīto riska teritoriju (applūstošās teritorijas, plūdu riska teritorijas, ģeoloģiskā riska teritorijas) raksturojums un apstākļi Plānošanas dokumenta īstenošanas laikā nav mainījušies.

Saimnieciskā darbība vēsturiski un pašlaik novadā nosaka šādus riska objektus un teritorijas:

- paaugstinātas bīstamības objekti;
- bīstamo kravu pārvadājumu maršruti;
- ar Sosnovska latvāni invadētās teritorijas;
- riska virszemes ūdensobjekti;
- paaugstinātas ugunsbīstamības teritorijas.

Jaunu paaugstinātas bīstamības objektu nav, bīstamo kravu pārvadājumu maršruti nav mainījušies, kā arī paaugstināto ugunsbīstamības teritoriju platības ir palikušas nemainīgas.

Tabulā Nr.6.6. raksturotas potenciāli piesārņotās vietas, kuras pieder privātīpašniekiem un no viņiem ir atkarīga vietas sakopšana. Pašvaldība norāda, ka šobrīd uz 2017.gada 1.janvāri darbība SIA “Angro” un ZS “Kļavas” teritorijās nenotiek.

Potenciāli piesārņotās vietas

Tabula Nr. 6.6.

	Atrašanās vieta	Kods	Platība, m²	Nozare	Piezīmes
"KĻAVAS" A.Stubura zemnieku saimniecība	Rušonas pag.	2310	4741	Koksēšana s produktu ražošana	B kategorijas piesārņojošo darbību atļauja Nr.PR–B22 (2005. g.)
SIA "ANGRO" koksnes lokšņu un taras dēlīšu ražošanas cehs	Rušonas pag., Aglonas stacija, Krasta iela 8	2040		Koka taras ražošana	B kategorijas piesārņojošo darbību atļauja Nr. PR – B5 (2004); Kokapstrādes iekārtas, kurās pārstrādā vairāk nekā 3000 m ³ zāģbaļķu gadā vai saražotā produkcija pārsniedz 1000m ³ gadā

Riebiņu novadā aktuāla problēma ir latvāņu apkarošana, jo latvāņi izplatās pa visu novada teritoriju. Riebiņu novada Silajānu pagastā latvāņu izplatība ir nekontrolēta un tas ir savairojies visā pagastā, lielākoties nekoptās zemes platībās un grāvjos. Silajānu pagastā latvāņu plantācijas ir jau izplatījušās aptuveni 200 ha platībā. Latvāņu izplatību sekmē tas, ka augs ražo ārkārtīgi daudz sēklu, kuras izplata gan vējš, gan putni, ūdens, u.c., bet arī tāpēc, ka latvāņi pavasarī sadīgti ļoti ātri, augs savā augšanā apsteidz jebkuru citu augu, to noēno un izspiež no vides. Kā norādīja Riebiņu novada dome, saistībā ar Sosnovska latvāņa izplatību situācija novadā nav uzlabojusies, bet tieši pretēji – invadētās teritorijas ir palielinājušās, jo bieži vien lietas labā nekas netiek darīts. Lielākā daļa invadēto teritoriju pieder juridiskām vai fiziskām personām, kas nereti arī nedzīvo novadā un par savu īpašumu nerūpējas. Pateicoties auga izturībai invadētās teritorijas paplašinās salīdzinoši ātri. Pašvaldība ir plānojusi izstrādāt saistošos noteikumus par teritoriju apsaimniekošanu, lai cīnītos ar latvāņu tālāku izplatību.

Riebiņu novadā saskaņā ar Ministru kabineta 2011. gada 31. maija noteikumos Nr.418 "Noteikumi par riska ūdensobjektiem" noteikto ir seši riska ūdens objekti, kuros pastāv risks nesasniegt Ūdens apsaimniekošanas likumā noteikto labu virszemes ūdeņu stāvokli - Meirānu kanāls (D441 SP), Feimanka (D480 SP), Salmeja ezers, Feimaņu ezers, Eikša ezers, Rušona ezers. Salīdzinot ar Plānošanas dokumenta SIVN norādīto, ūdens riska objektu skaits ir palielinājies par vienu objektu (Meirānu kanāls).

Jauni riska objekti un teritorijas Plānošanas dokumenta īstenošanas laikā nav konstatēti.

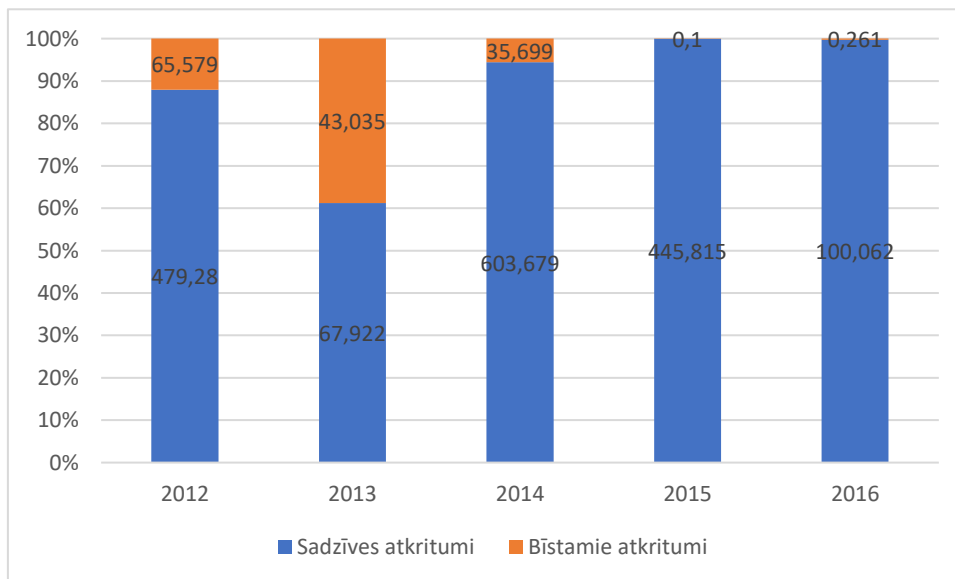
6.7. Degradētās teritorijas

Izstrādājot Riebiņu novada teritorijas plānojumu, ir apkopota informācija, izvērtētas novada degradētās teritorijas un identificēti šādi degradēto teritoriju veidi: nerekultivētie derīgo izrakteņu ieguves karjeri, bijušās fermas, noliktavas un citi neizmantotie saimnieciskie objekti, potenciāli piesārņotās vietas, ar Sosnovska latvāni invadētās teritorijas, sabrukušas, neapdzīvotas vai saimnieciski neizmantotas ēkas un to apkārtnē.

Saskaņā ar Riebiņu novada domes sniegto informāciju, pašvaldībā Plānošanas dokumenta īstenošanas laika periodā no 2012. - 2016. gadam nav veikti degradēto teritoriju apsaimniekošanas pasākumi (bijušo saimniecības teritoriju, nerekultivēto karjeru u.c. teritoriju sakārtošana).

6.8. Atkritumu saimniecība

Saskaņā ar LVĢMC datiem radītais atkritumu daudzums Plānošanas dokumenta īstenošanas laikā ir bijis mainīgs (skatīt attēlu Nr.6.8.). Kopš 2012. gada pakāpeniski ir samazinājies radīto bīstamo atkritumu daudzums un 2016. gadā tika radīts par 96,6 % mazāk bīstamo atkritumu apskatot pret 2012. gadu. Saskaņā ar LVĢMC datiem par savākto bīstamo atkritumu daudzumu, 2015. gadā tika savāktas 115,36 tonnas, bet 2016.gadā – 147,45 tonnas. Par citiem Plānošanas dokumenta perioda gadiem dati nav pieejami.

Attēls Nr.6.8. **Sadzīves un bīstamo atkritumu daudzumi** (Avots: LVĢMC)

Riebiņu novads iekļaujas Dienvidlatgales atkritumu apsaimniekošanas reģionā, kurš tiek apsaimniekots atbilstoši Ministru kabinetā 2007. gada 07. jūlijā apstiprinātajam atkritumu apsaimniekošanas plānam (Ministru kabineta rīkojums Nr. 353). Detalizētu kārtību atkritumu apsaimniekošanas organizēšanai Riebiņu novadā nosaka Riebiņu novada domes apstiprinātie saistošie noteikumi Nr. 11 „Par Riebiņu novada sadzīves atkritumu savākšanu transportēšanu, šķirošanu, pārstrādi un noglabāšanu” (08.11.2005. ar grozījumiem, reģistrēti Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijā 05.02.2006.).

Saskaņā ar Riebiņu novada domes sniegto informāciju par radīto atkritumu daudzumu pagastos, tabulā Nr 6.8. var redzēt, ka par dažiem pagastiem nav nekādas informācijas, kas skaidrojams ar to, ka iedzīvotāji ir slēguši atkritumu

apsaimniekošanas līgumus ar atkritumu apsaimniekotāju individuāli. Līdz ar to šeit netiek uzskaitīti visi faktiski radītie atkritumu daudzumi, bet gan tikai tie, kurus apsaimniekojusi Riebiņu novada līgumorganizācija SIA “Eko Latgale”.

Radīto atkritumu daudzums pēc pašvaldībā reģistrētajiem datiem

Tabula Nr. 6.8.

Pagasts	Radīto atkritumu daudzums, t/gadā									
	2012		2013		2014		2015		2016	
	kopā	t.sk. bīstamie	kopā	t.sk. bīstamie	kopā	t.sk. bīstamie	kopā	t.sk. bīstamie	kopā	t.sk. bīstamie
Sīļukalna pag.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stabulnieku pag.	40,42	-	-	-	45,86	-	31,39	-	35,5	-
Galēnu pag.	49,37	-	-	-	68,54	-	52,04	-	63,8	-
Riebiņu pag.	-	-	-	-	163,46	-	129,65	-	149,5	-
Silajāņu pag.	6,14	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rušonas pag.	95,69	-	-	-	152,41	-	108,34	-	132,8	-
Kopā novadā	191,62	-	-	-	430,27	-	321,42	-	381,6	-

(Avots: Riebiņu novada dome)

6.9. Derīgie izrakteņi

Riebiņu novada ģeoloģiskā struktūra nosaka to, ka tas ir bagāts ar derīgajiem izrakteņiem. Lielākajā daļā no tajā esošajām atradnēm darbība nenotiek vai arī tās jau ir izstrādātas. Novada teritorijā joprojām nav atradnes, kas būtu valsts nozīmes derīgo izrakteņu atradnes. Kūdras izmantošana šobrīd nenotiek. Informācija par atradnēm, kurās notikusi darbība Plānošanas dokumenta īstenošanas laikā ir sniegta tabulā Nr.6.9. Kā redzams, smilts un smilts-grants un dolomīta atradnēs iegūtajam derīgo izrakteņu daudzumam ir tendence samazināties. 2016. gadā vairākās atradnēs netika iegūts vispār nekāds derīgo izrakteņu daudzums. Pārsvarā iegūtais materiāls tiek izmantots autoceļu uzturēšanai.

Atradnes, kurās notikusi darbība Plānošanas dokumenta īstenošanas laikā

Tabula Nr. 6.9.

Pagasts	Atradnes nosaukums	Iegūtais derīgo izrakteņu daudzums					Atlikušie krājumi, tūkst. m ³
		2012	2013	2014	2015	2016	
Riebiņu pag.	“Zabegi”	11 423 m ³ smilts	8559 m ³ smilts	13 149 m ³ smilts	370 m ³ smilts	-	Smilts-grants A – 48, smilts A – 153,46
	“Skangeļi” Licences laukums Nr.2	3527 m ³ smilts-grants	3782 m ³ smilts-grants	5239 m ³ smilts-grants	24 m ³ smilts-grants	-	Smilts A – 317; Smilts-grants A – 1555,26,

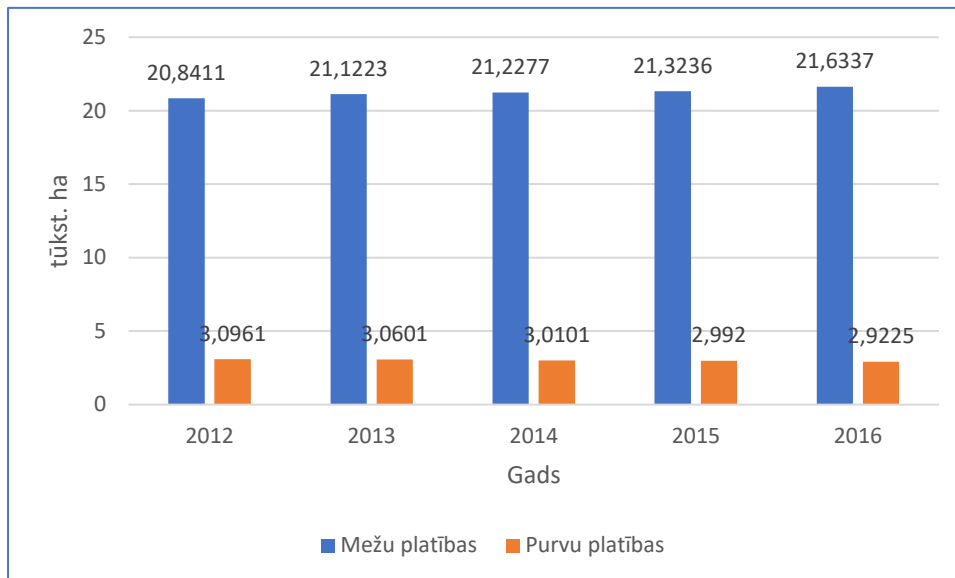
							3646,7 (N kategorijas)
Rušonas pag.	“Zilāni” Licences laukums A	5500 m ³ smilts- grants un 2500 m ³ smilts	-	-	-	-	-
	“Zilāni” Licences laukums B	7560 m ³ smilts- grants un 12 000 m ³ smilts	8573,39 m ³ smilts- grants	50 m ³ smilts- grants	-	-	-
	“Svalbji	-	120 m ³ smilts- grants	-	-	-	Smilts A – 17,3; smilts- grants A – 92,08
	“Rutuļi I”	1980 m ³ smilts	2660 m ³ smilts	2640 m ³ smilts	9750 m ³ smilts	210 m ³ Smilts	Smilts-grants A – 121,56, N – 345,6; smilts- grants A – 273,48, N – 285,10
	“Kankuļi – 1980.g”	440 m ³ smilts	470 m ³ smilts	800 m ³ smilts	170 m ³ smilts	5070 m ³ smilts	Smilts-grants A – 53,89, Smilts A – 477,90
Sīļukalna pag.	“Salenieki”	-	100 m ³ smilts	-	-	-	Smilts A– 346,3, N - 93; smilts-grants A – 37, N- 9,6
	“Sīļukalns II”	48350 m ³ dolomīta šķembas	8300 m ³ dolomīta šķembas	28100 m ³ dolomīta šķembas	-	9810 m ³ dolomīta šķembas	Dolomīts N – 147,37
Kopā:	Smilts:	25843 m ³	11789 m ³	16589 m ³	10290 m ³	5280 m ³	
	Smilts-grants:	16587 m ³	12475,39 m ³	5289 m ³	24 m ³	-	
	Dolomīts:	48350 m ³	8300 m ³	28100 m ³	-	9810 m ³	

(Avots: LVĢMC)

Plānošanas dokumenta īstenošanas laikā ir samazinājies derīgo izrakteņu ieguves apjoms, vairākās atradnēs ieguve pārtraukta pilnībā, kas saistīts ar derīgo izrakteņu ieguves licenču termiņu iztecēšanu. Turpmākajā plānošanas periodā ir plānots licenču darbības atjaunošana.

6.10. Meži un purvi

Kā redzams attēlā Nr. 6.10., Plānošanas dokumenta īstenošanas laikā meža platības ir pieaugušas par 3% jeb 7926 ha vērtējot pret 2012. gadu. Tendence rāda lēnu, bet stabilu meža zemju pieaugumu. 2016. gadā meža platības aizņēma 34,5 % jeb 216337 ha no Riebiņu novada teritorijas. Savukārt purvu teritorijām vērojama negatīva tendence, un samazinājums Plānošanas dokumenta laikā ir 5,6 % jeb 1736 ha. Iespējams mežu platības ir pieaugušas uz purvu un lauksaimniecībā izmantojamo zemju platību rēķina.

Attēls Nr. 6.10. **Mežu un purvu platību izmaiņas** (Avots: VZD)

Saskaņā ar VZD 2016. gada datiem, vislielākās meža platības ir Rušonas pagastā, kur tās sasniedz 8453,5 ha, bet vismazākās ir Stabulnieku novadā, kur tās aizņem 1678 ha. Salīdzinot ar stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumā minētajām meža platībām pagastos, var secināt, ka joprojām Rušonas pagastā mežu ir visvairāk un Stabulnieku – vismazāk. Ja Rušonas pagastā Plānošanas dokumenta laikā meža platības ir pieaugušas, tad Stabulnieku pagastā tās ir samazinājušās vēl par 31 ha. [VZD]

Pēc VZD 2016. gada datiem, fiziskām personām piederēja 11726,1 ha mežu, kas ir 2,3 % jeb 284 ha samazinājums salīdzinot ar 2010. gadu. Juridisku personu īpašumā mežu platību skaits ir pieaudzis sasniedzot 4050,0 ha, kas ir kāpums par 71,6 %. Riebiņu novada pašvaldībai pieder vismazāk mežu – 343,2 ha jeb 1,5 % no kopējām novadā esošajām platībām. Salīdzinot ar 2010. gadu, tas ir samazinājums par 0,3 %.

Kopš 2013. gada pašvaldība katru gadu sniedz atbalstu „Meža dienas” norises nodrošināšanai:

- 2013. gadā notika Riebiņu parka un Feimankas upes krastmalas sakopšanas darbi, tika veikti izglītojoši pasākumi par mežu;
- 2014. gadā tika uzlabota Riebiņu ciemata iedzīvotāju dzīves kvalitāti, uzlabojot apkārtējo vidi, veicot ciemata sakopšanas un apzaļumošanas pasākumus;
- 2015. gadā projekta ietvaros Rušonas pagasta Geļenovas parkā tika uzstādīti informatīvie stendi ar informāciju par tajā esošajām 23 eksotiskajām koku sugām;

- 2016. gadā tika veikta soliņu uzstādīšana Galēnu muižas parkā.

Plānots arī turpmāk piedalīties šāda veida pasākumos, stādīt koku alejas, atjaunot parku stādījumus.

Kopumā nav konstatēts, ka Plānošanas dokumenta īstenošana būtu radījusi būtisku negatīvu ietekmi uz mežu ekosistēmu un mežu teritorijām.

6.11. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas

Saskaņā ar DAP dabas datu pārvaldības sistēmu "Ozols" Plānošanas dokumenta īstenošanas laikā Riebiņu novadā īpaši aizsargājamās dabas teritorijas paliek nemainīgas – trīs dabas liegumi (Lielais Pelečāres purvs, Rušona ezeru salas un Jašas – Bicānu ezers) un aizsargājamo ainavu apvidus – Kaučers. Arī 7 mikroliegumi meža biotopu un sugu aizsardzībai ir palikuši nemainīgi. Visas Riebiņu novada īpaši aizsargājamās dabas teritorijas ir iekļautas Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju tīklā NATURA 2000. Saskaņā ar DAP, visām īpaši aizsargājamajām dabas teritorijām ir izstrādāti dabas aizsardzības plāni. Aizsargājamo ainavu apvidum "Kaučers" dabas aizsardzības plāns izstrādāts laika periodam no 2008. līdz 2020.gadam ar mērķi saglabāt ilglaicīgu dabas vērtību un to dabisko dzīvotņu un kultūrainavas pastāvēšanu, nodrošinot bioloģiskās daudzveidības aizsardzību un apsaimniekošanu, vienlaikus radot iespēju reģiona attīstībai. Dabas liegumam "Jašas-Bicānu ezers" dabas aizsardzības plāns ir izstrādāts periodam no 2017. līdz 2027.gadam un tā mērķis ir teritorijas apsaimniekošana ilgtermiņā saglabājot dabas lieguma vērtības, aizsargājot to ainavisko struktūru kā arī biotopu un sugu daudzveidību, līdzsvarojot dabas aizsardzības un sociālekonomiskās intereses. Dabas lieguma "Lielais Pelečāres purvs" dabas aizsardzības plāns ir izstrādāts periodam no 2017. līdz 2027.gadam un tā mērķis ir teritorijas aizsardzība un apsaimniekošana ilgtermiņā saglabājot dabas vērtības, aizsargājot to ainavisko struktūru, kā arī biotopu un sugu daudzveidību. Dabas liegumam "Rušona ezera salas" dabas aizsardzības plāns ir izstrādāts periodam no 2017. līdz 2027.gadam un tas paredz teritorijas ilgtermiņa apsaimniekošanu, saglabājot dabas un kultūrvēsturiskās vērtības, aizsargājot to ainavisko struktūru, kā arī biotopu un sugu daudzveidību, līdzsvarojot dabas aizsardzības un sociālekonomiskās intereses. No tā var secināt, ka Plānošanas dokumenta laikā tam ir pievērsta uzmanība un izpildot plānu nevajadzētu pasliktināties dabas liegumu vides kvalitātei. Riebiņu novada īpaši aizsargājamās dabas teritorijās atļautās darbības nosaka 2010. gada 16. marta Ministru kabineta noteikumi Nr.264 "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi". Plānošanas dokumenta laikā ĪADT MK nav apstiprinājis individuālos aizsardzības un izmantošanas noteikumus.

Nav konstatēts, ka plānošanas dokumenta īstenošana būtu radījusi negatīvu ietekmi uz ĪADT.

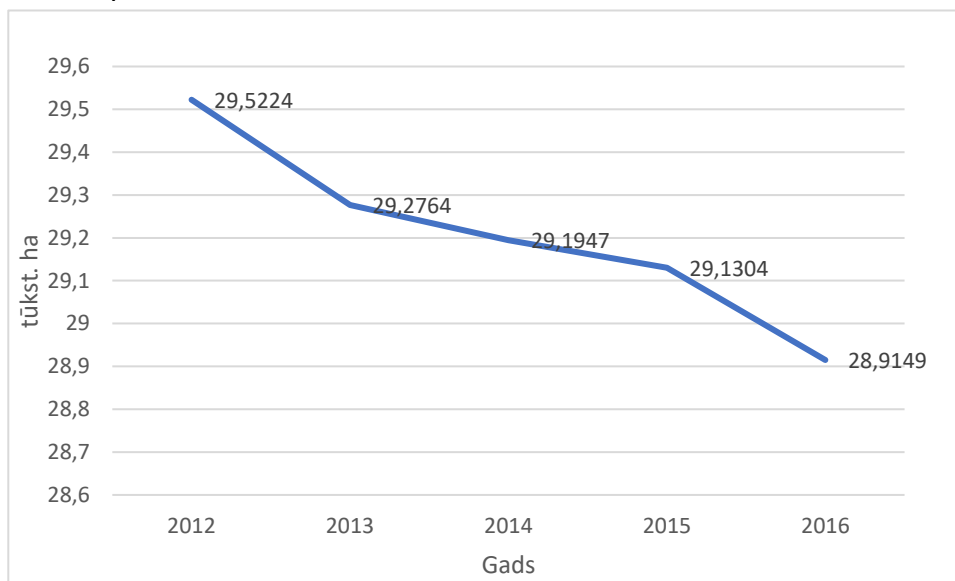
6.12. Ainavas

Plānošanas dokumenta īstenošanas laikā nav notikušas būtiskas izmaiņas ainavā. Lauksaimniecībā apsaimniekoto zemju platības ir nedaudz samazinājušās, mežu – nedaudz palielinājušās, kas varētu liecināt par nelielu ainavas izmaiņām lokāli, bet ne novada līmenī. Iedzīvotāju skaits ir samazinājies, līdz ar to samazinājies risks ietekmēt ainavas. Plānošanas dokumenta īstenošanas laikā nav rekultivētas degradētās

teritorijas kā karjeri, līdz ar to arī tur nav manāma ietekme uz ainavu. Var secināt, ka Plānošanas dokumenta īstenošanai ir bijusi neitrāla ietekme uz ainavām Riebiņu novada teritorijā.

6.13. Lauksaimniecībā izmantojamās zemes

Lauksaimniecībā izmantojamās teritorijas pārsvarā izvietotas vietās, kur ir blīvāka apdzīvojuma struktūra un ceļa infrastruktūra, kā Riebiņu, Silajāņu, Galēnu un Stabulnieku pagastos. Saskaņā ar VZD datiem par 2016. gadu, izmantojamās zemes aizņem 28914,9 ha jeb 46,1 % no kopējās Riebiņu novada pašvaldības teritorijas. Kā redzams attēlā Nr.6.13., lauksaimniecībā izmantojamās zemes ar katru gadu samazinās un tendence liecina, ka tā arī turpināsies. Salīdzinot 2016. ar 2012.gadu, lauksaimniecībā izmantojamās zemes ir samazinājušās par 2% jeb 608 ha. Nekas neliecina, ka tendence varētu mainīties. 2016. gadā Riebiņu novadā 22277,6 ha piederēja fiziskām personām, 4259,7 ha piederēja juridiskām personām, 135,6 ha Riebiņu novada pašvaldībai un 55,8 ha valstij un valsts institūcijām. Salīdzinot ar SIVN minētajiem datiem, zeme fizisku personu īpašumā ir samazinājusies par 126 ha jeb 0,5%, savukārt lauksaimniecībā izmantojamā zeme, kura atrodas juridisku personu īpašumā ir pieaugusi par 1906,2 ha jeb 80 %. Pašvaldības īpašumā esošā zeme ir nedaudz pieaugusi, bet valstij un valsts institūcijām piederošā zeme – samazinājusies apmēram uz pusi.

Attēls Nr. 6.13. Lauksaimniecībā izmantojamās zemes

7. PRIEKŠLIKUMI

Turpmākajā plānošanas dokumenta īstenošanas gaitā rekomendējams pievērst uzmanību:

- Atbilstošas novērtēšanas un uzskaites sistēmas izveidei pašvaldības uzņēmumos, nodrošinot vienotus un precīzus datus par ūdens ieguvī, notekūdeņu apsaimniekošanu, emisijām gaisā no katlu mājām, kā arī atkritumu veidošanos, savākšanu un apsaimniekošanu;
- Regulāri veikt notekūdeņu attīrīšanas iekārtu darbības kontroli, lai savlaicīgi konstatētu novirzes no iekārtu darbības, līdz ar to neradot virszemes ūdens piesārņojumu;
- Degradēto teritoriju apsaimniekošanai, ieteicams veidot savstarpēji izdevīgas attiecības un sadarbības iespējas ar degradēto teritoriju īpašniekiem, gūstot labumu personīgi un novada teritorijā kopumā;
- Tautsaimniecības attīstības veicināšanai;
- Dalītai atkritumu savākšanas sistēmas izveidei, ierīkojot atkritumu šķirošanas laukumus ciemu teritorijās;
- Latvāņu izplatības ierobežošanai. Praktiķi un speciālisti iesaka kompleksā veidā lietot ķīmiskos, mehāniskos un bioloģiskos apkaršanas paņēmienus vai arī tos savstarpēji kombinēt, lai tie cits citu papildinātu, tā neļaujot latvāņiem nostiprināties un uzkrāt barības vielas. Šāds paņēmiens dotu vislielāko, visātrāko, kā arī ekoloģiski un ekonomiski vispieņemamāko efektu. Pētījumu rezultāti liecina, ka sekmīga Sosnovska latvāņu ierobežošana prasa ilgstošu un mērķtiecīgu darbu un lielus finansiālos līdzekļus. Latvāņu audzes apkaršanas pasākumi jāveic 5 – 7 gadus – līdz pilnīgai audzes iznīdēšanai;
- Ūdens ieguves urbumu inventarizācijai, līdz ar to pasargājot pazemes ūdeni no piesārņojuma riska;
- Centralizētās ūdens apgādes cauruļvadu rekonstrukcijai, lai iegūtais un sagatavotais dzeramais ūdens nezaudētu savu kvalitāti, nonākot līdz gala patērētājam.

8. SECINĀJUMI

1. Kopumā plānošanas dokumenta īstenošanas laikā nav konstatētas būtiskas negatīvas ietekmes uz vides stāvokli vai vides stāvokļa pasliktināšanās tendences;
2. Riebiņu novada teritorijas plānojuma 2012. – 2024. gadam ieviešanas kopējā sagaidāmā ietekme uz vidi ir pozitīva. To nosaka teritorijas plānojumā ietvertu risinājumu un teritorijas apbūves noteikumu nosacījumu kopējā ietekme gan uz apdzīvoto vietu, degradēto teritoriju un objektu vides un ainavas kvalitāti, gan atsevišķu virszemes ūdensobjektu ekoloģisko kvalitāti;
3. Šī monitoringa Ziņojuma izstrādes procesā netika konstatētas Stratēģiskā ietekmes uz vidi procesā neparedzētas ietekmes uz vidi;
4. Monitoringa ziņojuma izstrādi apgrūtina atsevišķu datu pretrunīgums (piemēram, pašvaldības sniegtā un LVĢMC pieejamā informācija par atkritumu daudzumiem), un vienotas novērtēšanas un uzskaites sistēmas neesamība (piemēram, piesārņojošo vielu CO₂ emisijas krasi variē pa gadiem);
5. Pievēršot uzmanību rekomendētajiem priekšlikumiem turpmākajā Plānošanas dokumenta īstenošanas posmā, kas izriet no sagatavotā monitoringa Ziņojuma, sagaidāma pozitīva, tieša, ilgtermiņa ietekme uz Riebiņu novada teritoriju kopumā;
6. Plānošanas dokumenta īstenošanas turpmākajā posmā, sākot ar 2018. gadu, paredzēts uzsākt jaunus projektus vairākās jomās, kuru realizācija mazinās ietekmi uz vidi.